REVUE FRANÇAISE D'ESPERANTO

PUBLICATION BIMESTRIELLE

27e Année

— N° 184 —

Septembre 1959

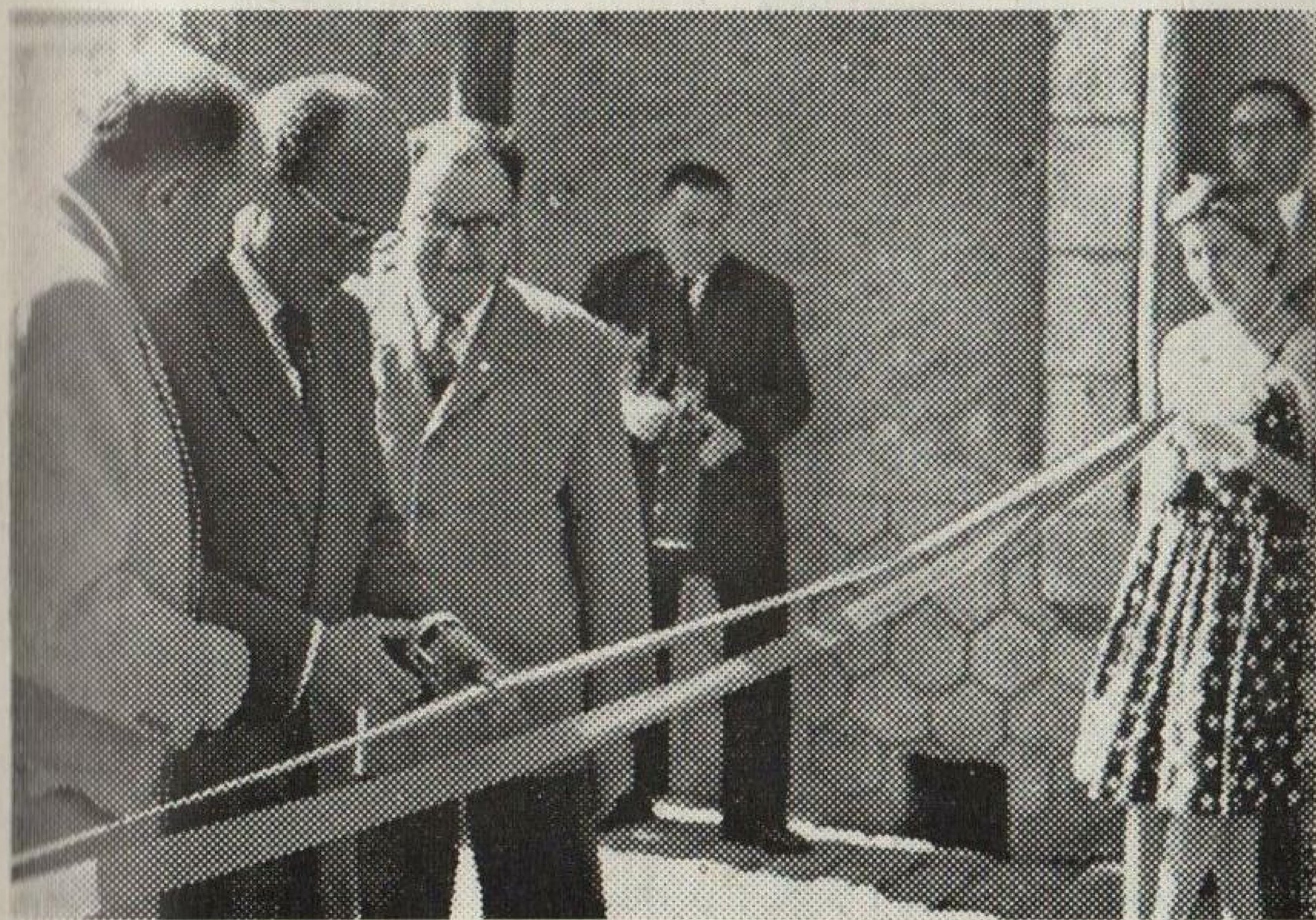
FRANCA ESPERANTISTO

34, Rue de Chabrol, Paris Xe — Métro : Gare de l'Est ou Poissonnière — Tél. : PRO. 55-03.

"ANTHOLOGIE POÉTIQUE"

Les Poètes de l'Espéranto

« Malgré tout mon penchant pour le paradoxe, je dois vous avouer que ce sujet n'en est pas un. Car c'est un fait qu'il existe des poètes en Espéranto, et, bien qu'ils soient à peu près ignorés dans le monde des lettres, c'est un autre fait que plusieurs d'entre eux ne méritent pas l'obscurité profonde où ils restent confinés...

INAUGURATION de la RUE « Dr ZAMENHOF » à BAUGÉ : 19 Juillet 1959.
Le Sous-Préfet de Saumur coupe le ruban symbolique devant M. SIRODEAU, Maire de Baugé (M.-et-L.), à gauche, et de M. MICARD, Directeur de la Maison Culturelle Espérantiste.
(*Cliché « Courrier de l'Ouest »*).

Ce qu'il y a de remarquable, dans l'histoire de cette langue toute jeune... c'est le nombre... de versificateurs. Et cela, dès son apparition... dès le début apparaissent des poèmes originaux et ils sont même plus nombreux que les traductions en vers...

Je n'en vois pas d'autre explication que l'influence du créateur même de la langue, Louis Zamenhof. Celui-ci, et c'est un trait fort curieux de son caractère, a toujours beaucoup aimé la poésie... dans la construction de la langue dont il est l'auteur, il a apporté un soin particulier à l'harmonie des syllabes, au pouvoir évocateur des mots qu'il empruntait aux diverses langues européennes... Persuadé qu'un des caractères les plus nets d'une langue vivante est de servir à l'expression des sentiments individuels, des sensations particulières de chacun de ceux qui la parlent, il a très consciemment dirigé son effort vers ce qu'on peut appeler la création poétique au sens large du mot, c'est-à-dire celle où il s'agit d'agir par des mots moins sur l'esprit que sur le cœur. » Ainsi s'expriment M. Gaston WARINGHIEN, Professeur Agrégé de l'Université, en présentant la Poésie en Langue Internationale à la radio de Lille.

En cette année où les espérantistes du monde entier fêtent le centenaire de la naissance de l'initiateur de l'Esperanto, aucun monument d'une valeur plus éclatante ne pouvait être érigé à sa gloire que la publication sensationnelle d'une Anthologie de 648 pages, grand format (15,5 × 22 cm), consacrée à

FRANCA ESPERANTISTO
REVUE FRANÇAISE D'ESPERANTO

Secrétariat :

Mlle Y. PAULIER. - Le Secrétariat est ouvert tous les jours de 9 h. à 12 h. et de 14 à 18 h. (sauf dimanches et mardis). Pour toute réponse, joindre une enveloppe timbrée à votre adresse. - **Pour tout envoi d'argent, précisez soigneusement la destination des sommes envoyées sur le talon du mandat.**

Rédaction :

M. Paul CILIGA, U.E.F., 34, rue de Chabrol, PARIS Xe. Tél. : PRO. 55-03.

Tous les articles et communiqués ne peuvent être insérés qu'aux conditions suivantes : **être toujours dactylographiés** sur un seul côté de la feuille, avec une marge des deux côtés du texte et un double interligne. Ainsi seulement ils seront insérés. Tous les articles **ne se conformant pas à ces conditions seront refusés par la rédaction.**

Prière d'envoyer des clichés, et non de simples photos.

Pour toute demande de renseignements, prière de joindre **une enveloppe timbrée avec l'adresse.**

COTISATIONS

MEMBRE APPROBATEUR (Fédération, 20 ; Groupe, 30 ; UEF, 25 ; UEA, 25)	**100 F**
MEMBRE ACTIF	**300 F**
MEMBRE ACTIF (avec abonnement à la « RF d'E »)	**800 F**
MEMBRE JUNIOR : moins de 21 ans (TEJO) et étudiants	**500 F**
MEMBRE BIENFAITEUR UEF (avec abonnt à la « RF d'E »)	**1.500 F**
Abonnement seul à la REVUE FRANÇAISE D'ESPERANTO.	**600 F**
(pour l'étranger).	**700 F**

SUPPLEMENT POUR **UNIVERSALA ESPERANTO-ASOCIO**

MEMBRO JARLIBRO (reçoit l'Annuaire d'UEA)	**825 F**
MEMBRO ABONANTO (reçoit « Esperanto » et Annuaire)	**1.650 F**
(La kotizoj de junuloj ĝis 21 jaroj estas la **duono** *; JMJ kaj JMA estas aŭtomate TEJO-anoj)*	
MEMBRO SUBTENANTO	**2.500 F**
SIMPLA ABONO AL « ESPERANTO »	**1.300 F**

Les versements sont à effectuer au trésorier fédéral ou, à défaut, à l'U.E.F. Paris. C.C.P. 855-35 Paris.

Les versements concernant le Groupe des Educateurs Espérantistes sont à faire à G.E.E., 6, Rue de la Paix, Baugé (M.-et-L.) C.C.P. Nantes 1501-41. Membre simple : 800 F ; de soutien : 1.000 F ; bienfaiteur : 1.200 F.

cette poésie imprévisible dont nous parlait M. Waringhien. Jaillie du cœur du Dr ZAMENHOF, développée par des dizaines de poètes au cours de presque trois quarts de siècle, présentée par l'un des plus grands (et à notre avis le seul génie) d'entre eux, William AULD, l'auteur du grandiose poème cosmique sur l'humanité, « La Infana Raso » — cette poésie universelle ne pouvant être diffusée, sous une forme aussi accessible et attrayante, à un meilleur moment que cette année. Il faut se familiariser avec sa concrétisation sous l'aspect d'un recueil de 350 poèmes de plus de 90 poètes (dont 9 femmes) de plus de 30 pays. Le courage, La ténacité, l'initiative et la perspicacité d'un éditeur tel que M. le professeur Juan REGULO PEREZ pouvaient seuls permettre la parution d'un ouvrage absolument indispensable à tout espérantiste actif ou sympathisant, et bientôt — espérons-le — à toute personne désirant acquérir une culture vraiment universelle.

Ce livre montre à ceux qui ne le savaient pas encore combien vivante est la Langue Internationale et combien florissante est cette poésie qui, pas à pas, atteint la maturité et qui n'aura bientôt plus rien à envier aux poésies nationales.

Ouvriers, employés, prêtres, journalistes, instituteurs et professeurs, ingénieurs et médecins, tous ont pu s'exprimer poétiquement dans cette langue qu'aucun d'entre eux n'avait acquise dans l'enfance. Que le *miracle de la poésie en espéranto* fasse réfléchir les détracteurs systématiques et myopes qui, ne pouvant nier ce qu'ils ignorent, se complaisent dans le rabâchage de « grandes phrases » vides et malveillantes ! Qu'ils commencent donc par se renseigner !

Une poésie inconnue n'est pas appréciée, c'est pourquoi il est nécessaire que cette Anthologie soit l'occasion d'une initiation profitable pour tous ceux qui, ne se sentant pas une âme poétique, n'ont pas encore pénétré dans le domaine, pourtant si agréable, de la production des meilleurs poètes ; la simplicité un peu primitive des premières œuvres facilitera la lecture et permettra peu à peu d'aborder les grandes créations de Kalocsay et de W. Auld... M. Régulo Pérez, l'éditeur de l'Anthologie, en eut la révélation entre autres grâce à « Sous l'Archet » (« Streĉita Kordo ») de Kalocsay et confirmation grâce aux chefs-d'œuvre, qu'il a publiés, de W. Auld, Mar. Boulton, R. Rossetti, etc., quand il constata que l'étonnant était que ces mêmes mots humblement employés dans la correspondance s'étaient transfigurés et éveillaient dans son âme des résonnances secrètes, impossibles à prévoir jusque là. « Etait-ce la même langue ? Si c'était la même, elle possédait maintenant des pouvoirs ensorceleurs, des virtualités mystérieuses qui échappaient dans l'usage courant ».

L'esprit d'entreprise, le pari des éditions STAFETO, fondé sur un humanisme renouvelé et fécond, doit être compris de nos lecteurs qui ont pu déjà apprécier l'espéranto fascinant des livres parus précédemment. Qu'ils soient convaincus, en achetant cette SOMME POETIQUE, qu'il est fort probable que la Langue Internationale ne s'imposera pas par une contrainte extérieure, mais par sa propre pression, en apportant à la culture mondiale un nouvel enrichissement.

Paul CILIGA,
Rédacteur de la « Revue Française d'Espéranto »

ZAMENHOFA PILGRIMO

« De registaro, neniu. Honorigo, nenia. Nur la amaso popola, la humila klientaro de l'hebrea kvartalo, en siaj laborvestoj ». Tiel konkludis Edmond Privat okaze de la enteriga ceremonio de Zamenhof. Tiel oni enmetis en la teron tiun homon, kies tuta vivo estis simpla, oferema. La malbenita milito regis... En tiu lasta momento, kiam li forlasis la mondon, ĉio okazis, certe, laŭ lia deziro : la honorojn li ne ŝatis, li rezignis eĉ ilin.

Tamen la Fato ne permesis tian malvenkon. Tia geniulo meritis alian gloron. La jaroj pasis. La centdatreveno de la naskiĝo de Zamenhof alportis la revenĝon.

Por tion kompreni, bezonis iri al Varsovio. preterpasi kun la tuta kongresanaro antaŭ la tombo de Doktoro Zamenhof por silenta omaĝo. Imagu longan rubandon da homoj irante malrapide, silente, pie, kliniĝi antaŭ la funebra monumento el nigra granito, preskaŭ kaŝita de amaso da floroj. Kiu povis havi tian honoron post cent jaroj ? Ĉu Shakespeare aŭ Tolstoj, Pasteur aŭ Mickiewicz (1) estis honoritaj de la vizito de tiom da homoj en sia lasta domo, la saman tagon ? Kiom ni estis ? Du mil ? Tri mil ? Ne gravas. Sufiĉas substreki la ĉeeston de reprezentantoj de ĉiuj civilizitaj nacioj, el ĉiuj kontinentoj. La homaro, en tiu momento, dankis. Ĝi ne alportis al tiu simpla kaj modesta homo la grandan honoron ĝenante lin, sed la gloran dankegon pro lia nelacigebla laboro por ni.

Ĉar ni volis pli grandan ankoraŭ la prezentadon de nia dankego, ni iris ĝis Bjalistok, nur je kelkaj kilometroj de Ruslando. Ni haltis antaŭ lia lulildomo. Tie li naskiĝis, devena de okinfana familio de instruisto.

Sur nova, aerumita placo okazis la plej emocianta ceremonio : la metado de la unua ŝtono de la monumento honoriganta lin. Solena minuto, kiam reprezentanto de tre malproksima lando de la fundo de Azio legis la dokumenton enmetotan sub la unuan ŝtonon. Multaj registaroj oficiale forestis, sed ni ĉiuj sentis la neperdiĝon de la semo, la kreskadon de la « interna ideo » : tiu homo restos en la estonteco. Li pligrandiĝos kun la jarcentoj. Lia gloro, simpla kiel li mem, rebrilos en ĉiu parto de la mondo, en la koro de milionoj da homoj.

La lasta ceremonio de la vojaĝo, la malkovro de memortabulo ĉe la ĵus konstruita lernejo Zamenhof rekompensis nin de nia longa pilgrimo. La bjalistoka komunumo profitis tiun tagon por la inaŭguro. La tuta loĝantaro de la kvartalo akceptis nin. La infanoj en la manoj havis belajn bukedojn el diverskoloraj floroj de la lando. Alproksimiĝante al ni, elkore ili donis al ĉiu vizitanto lian bukedon. Ili forgesis neniun... Ni konservos tiujn sekajn florojn, ĉar la bukedo estis omaĝo : ne nur ili volis esti agrablaj al ni, sed ilia ideo estis plia : ili volis ke ni montru per ĝi la pruvon de ilia amikeco. Emociiganta simpleco de la gesto. Neniam floroj tiel parolis al ni. Neniam ilia senco havis tian imponecon...

Ne potenculo renkontis alian potenculon. Nenio oficiala, ĉio senprepara : simpla popolo prezentis al ĉiuj aliaj sian grandegan deziron de interfrateco. Tio okazis en la urbo mem, kie naskiĝis kaj kreskis Zamenhof, kie naskiĝis Esperanto kaj kreskis la intima ideo de la Majstro. Eble la komenco de la realiĝo de lia grandioza revo...

François Garrigue (Marsejlo).

(1) *Legu : Mickjeviĉ* (*Noto de la Redakcio*).

GRAVA INFORMO ! LA INSTRU-MINISTERIO EN AUSTRIO ne plu intencas permesi la ESPERANTO-INSTRUADON en la venonta instrujaro 1959-60 en la VIENA BLINDULLERNEJO.

ĈIUJ landaj kaj fakaj societoj kaj organizaĵoj estas petataj t u j direkti petskribon, enhavantan la peton, ke la AUSTRIA INSTRU-MINISTERIO konsentu denove la daŭrigon de la ESPERANTO-INSTRUADO por la instrujaro 1959-60.

La supre nomitaj organizaĵoj estu tiom afablaj kaj turnu sin **t u j !!! per tute mallonga petskribo**, ĉu en brajla skribo, ĉu en Esperanto aŭ en iu alia lingvo al : 1-e) : Bundesministerium für Unterricht, Wien, 1-a distrikto, Minoritenplatz 5, 2-e) : Bundesblindenerziehungsinstitut, Wien, 2, Wittelsbacherstrasse 5, Austrio.

Al la Grupestroj.

Bonvolu urĝe respondi al niaj lastaj cirkuleroj, almenaŭ al la ĉefaj punktoj.

La Prezidanto,

R. LLECH-WALTER.

ESPERANTO tra la MONDO

RAGUSA DEDIĈAS STRATON AL ESPERANTO

Danke la senlacan propagandon kaj laboradon de samideano Boscarino, delegito de Itala Esperanto-Federacio por la tuta Sicilio, la Komununo Ragusa dediĉis novan straton al Esperanto.

Sicilia Delegacio donacis al la nova strato belan marmoran tabulon sur kiu — en verda koloro — oni legas : « Via Esperanto » (1). Okaze estis eldonita memoriga pk. kiu estis disdonata al la Esperantista preso, kaj Entreprenoj kaj al pli ol cent Komununoj de Sicilio. Ni esperas ke multaj aliaj urboj de la mondo imitos tiun ekzemplon kaj ke ili honorigos, en nia Majstro, ĉiujn laborintajn en la mondo por la fratigo kaj pacigo de la popoloj.

---

(1) « Via » : itala vorto, kies signifo estas « strato » (*N.d.l.R.*).

Esperanto en Danlando.

« Kaj jen estas Esperanto » diris dum la trairo post solena malfermo de granda, internacia lerneja ekspozicio « Lernejo kaj Libertempo » la prezidanto de tiu ekspozicio, s-ro parlamentano Wilhelm Dupont al la reĝo Frederiko la IX-a.

Tiu granda ekspozicio okazis en Kopenhago inter la 17-a kaj la 26-a de oktobro, kaj ĝin aranĝis la Landa Asocio de Lernejkomisionoj. En ĝi partoprenis ekspoziciantoj de 13 nacioj, kaj Kopenhaga Esperantista Klubo (KEK) sukcesis aranĝi tre belan kaj efikan ekspozicion de esperantaĵoj. Miloj da homoj studis la ekspoziciitan materialon, kaj ricevis belan faldfolion kun necesaj informoj pri Esperanto.

La Esperanto-ekspozicio ricevis oficialan stampon, kaj aperis en la katologo kiel « oficiala aranĝo » flanke de la aliaj oficialaj aranĝoj — la sekcio pri U.N., la asocio Norden (la nordo), ministeria ekspozicio pri Gronlando, kaj aliaj.

ESPERANTO kaj SCIENCO

ESPLORITA UNUAFOJE LA JAPANA MARTRANĈEO.

Tokio, Japanio. — La japana gazeto « Oomoto », kiu aperas en lingvo Esperanto en Kameoka, detale raportas pri la submara ekspedicio de Komandanto Georges Houot, kiu per batiskafo FNRS III por la unua fojo esploris la t.n. japanan martranĉeon, 95 mejlojn orient-sudoriente de Onagaŭa. La submariĝo, kiu atingis profundecon de 1200 m. estas unua parto de la programo por la profundmara scienca esploro, plenumota en japana-franca kunlaboro.

70 % DE LA SCIENCISTOJ NE KOMPRENAS LA ANGLAN.

Parizo. Francio. — La rezultoj de enketo de UNESKO pri la lingva problemo en la scienco estas publikigitaj en la volumo « Tradukado de sciencaj kaj teknikaj verkoj kaj aliaj aspektoj de prilingva problemo ». La raporto asertas, ke pli ol duono de sciencistoj pro nekono de lingvo ne komprenas duonon de sciencaj verkoj, kiuj aperas en la mondo. La suba tabelo montras la proporcion inter la utiligataj lingvoj kaj ilia konado en la sciencista mondo.

	% sciencaj verkoj	% sciencistoj, kiuj la lingvon komprenas	ne komprenas
angla	60 %	30 %	70 %
germana	10 %	20 %	80 %
rusa	10 %	13 %	87 %
franca	10 %	13 %	87 %
hispana	2 %	4 %	96 %
japana	2 %	4 %	96 %
aliaj lingvoj ..	6 %	1 %	99 %

NOVAJ STUDOJ PRI LA HOLOCENA EPOKO.

Tokio, Japanio. — La japana sciencisto Arata Sugimura publikigas en la « Journal of the Stone Age Cultural Research Association » siajn novajn studojn pri la problemoj de la Holocena Epoko ĉirkaŭ Tokio. La artikolo havas resumon en Esperanto por la internacia legantaro.

KONSTRUTEKNIKA TERMINARO EN INTERNACIA LINGVO.

Stokholmo, Svedlando. — Aperis en Malmö konstruteknika terminaro sveda-Esperanto de la konstruinĝeniero K. J. Moberg. La verko enhavas 2786 terminojn pri arĥitekturo, kons

truado kaj parencaj sciencoj, kaj 860 konstruteĥnikajn terminojn kun difinoj en la Internacia Lingvo. Multaj fakaj terminoj havas anglan, danan, francan, finnan, germanan, grekan, hispanan, hungaran, italan, latinan, nederlandan, norvegan, polan, portugalan, rusan kaj usonan (anglan) tradukon. La nova scienca verko aldoniĝas al la 113 jam ekzistantaj fakaj vortaroj en Esperanto, koncernantaj 46 branĉojn de la scio.

INTERNACIA SERIO DE FUNKCIALAJ EKVACIOJ.

Tokio, Japanio. — La Fako de Funkcialaj Ekvacioj de Japana Matematika Societo aperigas organon kun titolo en Esperanto « Funkcialaj Ekvacioj », kies studoj estas parte originale verkitaj en la Internacia Lingvo, parte en aliaj lingvoj kun resumo en Esperanto. Volumo 1, n-ro 1 enhavas jenajn eseojn : « Geometria studo de nelineaj aŭtonomaj osciladoj » de Minoru Urabe, « Endomorfismo de unu latiso en dualeco kaj la teorio de Riesz pri la komplete kontinuaj endomorfismoj » de Masuo Hukuhara.

DEBATO PRI ESPERANTO KAJ SCIENCO EN NEDERLANDO.

Hago, Nederando. — La organo de la Asocio de Sciencaj Esploristoj de Nederlando « Wetenschap en Samenleving » publikigas diskuton pri uzo de internacia lingvo en la scienco. La debato estis malfermita de artikolo de S-roj M. Brouwer kaj G. Meinsma « A-lingvo, B-lingvo aŭ X-lingvo », kiu pridubas la « celtrafecon de Esperanto » kaj opinias ke oni devas daŭrigi la uzadon de naciaj lingvoj. Reagis d-roj C.P. Gunning, G. Hamming kaj P. Hartman per tri artikoloj (Mondlingvo necesas ankaŭ por la scienco ; Lingva premo, Esperanto kaj maŝina lingvoj ; Esperanto kiel X-lingvo). Sekvis artikolo de la lingvisto Prof. D-ro Stutterheim « Esperanto kaj Lingvoapreco », deklaro de la redakcio kaj fina artikolo de D-ro G.F. Makkink « Kio okazos nun », kiu insistas pri la urĝeco de la problemo.

Redaktis : G. C. Fighiera.

U. N. E. S. C. O. - Novajoj

(Laŭ Unesco-Features kaj UEA-Informservo)

OKLINGVA GLOSARO PRI LA ELEKTROTEĤNIKO

La Internacia Elektroteĥnika Komisiono en Ĝenevo eldonos novan oklingvan vortaron, kiu interesos elektroteĥnikajn fakulojn. Unesko kaj la Internacia Atomenergia Agentejo finance kontribuos al la parto de la verko, kiu pritraktas atomenergian elektroteĥnikon.

Spertuloj unue difinos per la angla kaj franca lingvoj la precizan signifon de la terminoj, kaj tiuj difinoj siavice servos kiel bazo por estigi la ekvivalentajn terminojn en aliaj lingvoj.

MALFERMO DE SKANDINAVIA HOSPITALO EN KOREO

En Oktobro 1958 en Seoul, Koreo, oni malfermis 465-litan hospitalon rekonstruitan kaj ekipitan tute per mono el Danlando, Norvegio kaj Svedlando por inter aliaj celoj eduki kuracist (in) ojn kaj flegist (in) ojn. Oni bezonis ĉirkaŭ 6.000.000 da usonaj dolaroj por kompletigi la hospitalon, kiu estas la plej moderna siaspece en sia regiono. 70 % de la pacientoj ricevos senpagan kuracadon.

LINGVOLERNEJO POR TURISTOJ

Multaj turistoj, kiuj pasintjare vizitis Izraelon, partoprenis unikan edukan eksperimenton. Alveninte, ili ĉeestis unusemajnan hebrean konversacion kurson, kiu provizis al ili aron da inter-400 kaj 500 vortoj por helpi ilin pli profiti per sia vizito.

La Hebrea Universitato en Jeruzalemo organizis la kursojn, kaj la instruantoj estis studentoj, kiuj mem partoprenis unusemajnan intensan kurson pri metodoj instrui la hebrean lingvon.

ORIENTA-OKCIDENTA SEMAJNO EN POLLANDO

La Pola Nacia Komisiono por Unesko organizis en 1958 specialan orientan-okcidentan semajnon por pligrandigi scion kaj komprenon pri la Oriento. La fokuso de la kampanjo estis ekspozicio pri « La Evoluo de la Orienta Skribo kaj la Orienta Libro », kiun la Nacia Muzeo en Varsovio aranĝis. Por la ekspozicio oni petis la helpon de la Naciaj Komisionoj por Unesko en 17 landoj, pruntante librojn kiel ankaŭ filmojn pri la popola vivo, historio kaj kulturo.

LA HINDA SINTENO AL SIAJ POPOLETOJ

Inter la loĝantaro de Hindio troviĝas 20 milionoj, kiuj primitive ekzistas per ĉasado, fiŝkaptado aŭ simpla agrokultivo. La gentoj de suda Hindio estas preskaŭ nomadoj. En centra Hindio la gentoj havas vilaĝojn sed devas de tempo al tempo ŝanĝi siajn kampojn, kiam tiuj ĉesas esti fekundaj.

La hinda registaro celas protekti la gentan vivon, samtempe enkondukante al ili la plej bonajn avantaĝojn de la moderna civilizo. Tiucele la registaro instruas pli efikajn agrokultivajn metodojn al la triboj kaj malfermas metiolernejojn. En centra Hindio la registaro redistribuis teron al kelkaj triboj.

UNESKO-PRELEGVOJAĜOJ POR KULTURGVIDANTOJ

Tri konataj geprelegistoj vizitis Azion, latinan Amerikon, nordan Amerikon kaj Eŭropon fine de 1958 aŭ frue en 1959 en serio da prelegvojaĝoj, kiun Unesko aranĝis.

La prelegintoj estas S-ino Sophia Wadia, redaktoro de la « Aryan Path » (« Arja Vojo »), monata organo de la Hinda Instituto de Kulturo, kaj redaktoro de la hinda PEN (klubo de verkistoj), kiu vizitis latin-amerikajn kaj sudeŭropajn landojn ; prof. Hideo Kiŝimoto, ĉefo de la Fako de Religiaj Studoj en la Universitato de Tokio, kiu prelegis en norda Eŭropo kaj norda Ameriko : kaj prof. Anisio Teixeira, de Brazilo, kiu vojaĝis tra Azio. Prof. Teixeira estas direktoro de la Nacia Instituto de Pedagogiaj Studoj kaj de la Nacia Centro por Eduka Esploro de la Brazila Ministerio de Eduko.

Oni planis la prelegvojaĝojn kiel parton de la granda orienta-okcidenta projektego de Unesko kun la intenco doni al elstaraj homoj el oriento kaj okcidento la eblon prelegi en aliaj partoj de la mondo pri diversaj aspektoj de sia propra kulturo. Dum la vojaĝoj okazis vizitoj al universitatoj kiel ankaŭ publikaj prelegoj kaj radio-paroladoj. Ĉiu vojaĝo daŭris du aŭ tri monatojn kaj trairis tri aŭ kvar landojn.

LA ŜTATANECO DE VIRINO

Konvencio de la Unuiĝintaj Nacioj pri la ŝtataneco de edzinoj validas de pasinta jaro. Edzino nun rajtas konservi sian ŝtatanecon, kiam ŝi edziniĝas aŭ eksedziniĝas aŭ kiam ŝia edzo ŝanĝas sian ŝtatanecon. Nov-Zelando subskribis la konvencion tuj, kaj Britio, Cejlono, Domenika Respubliko, Irlando, Izraelo, Kubo, Norvegio kaj Svedlando jam ratifis aŭ akceptis ĝin.

ZAMENHOFAJ POEMETO KAJ POŜT-KARTO

preterlasitaj en Originala Verkaro.

Dum tralego de « La Revue de l'Esperanto », 3-a Jaro, N° 92, Ĵaudon, 6-an de Julio 1905, S-ro Jossinet trovis la jenan tekston :

Duobla edziĝo de kvar gegrupanoj

Pri la duobla edziniĝo de miaj filinoj : Marie-Thérèse kun S-ro GOURMEL, Jeanne kun kapitano COMTE, ni ricevis multajn atestaĵojn da amikeco kaj memoraĵoj ; ne povante al ĉiu diri kiom ni estis kortuŝitaj pro tiuj manifestaĵoj, el tie ĉi mi sendas al ĉiuj la plej koran dankon je la nomo de la familioj COMTE, GOURMEL, MICHAUX.

A. MICHAUX. (Boulogne-sur-Mer).

Telegramo de D-ro ZAMENHOF

La paron kun la paro,
Ĉe sankta altaro,
Gepatrojn zorgantajn,
Gefratojn amantajn,
En grava horo,
Gratulas el koro

ZAMENHOF

***

En la arĥivo de la antaŭmilita internacia societo esperantista de liberpensuloj « Libera Penso » troviĝas poŝtkarto Dro Zamenhof al S-ro R. Deshays (Marsejlo) redaktoro de « LIBERA PENSO » en 1913-1914. Jen ĝi : 14/×/1913.

« Kara Sinjoro ».

Kun plezuro mi subskribis kaj resendas al vi la folieton pri « La Vojo ».

Mi nun ne scias ankoraŭ, ĉu mi povos veni al la Pariza kongreso ; sed se mi venos, estos al mi tre agrable ĉeesti ĉe la kulturkoncerto, kiun la Libera Penso intencas aranĝi.

« Via ZAMENHOF »

(*Komuniko de S-ro E.E. Yeland, laŭ « LIBERPENSULO » de MAJO-JUNIO* 1927).

U.N.E.S.C.O. et U.E.F.

L'UNESCO a encouragé toutes les associations et sociétés non gouvernementales à se grouper dans un :

« Comité Français des Organismes non Gouvernementaux pour la liaison et l'information de l'O.N.U. ».

Chaque mois les dirigeants de ces organismes se réunissent à l'UNESCO au cours d'une conférence sur des thèmes généraux et internationaux (dernières conférences : La structure, les buts et les moyens d'action de l'UNESCO. — Le centre international de l'enfance).

M. ROUGETET, qui a assisté à deux de ces conférences, propose :

1) Que l'U.E.F. soit représentée à ces soirées pour prendre contact avec les dirigeants de ces organismes.
2) Que soient adressées aux Présidents de ces organismes la notice spéciale du Centenaire de Zamenhof et la Revue Française d'Esperanto n° 182.

L'U.E.F. VIENT D'ETRE ADMISE AU SEIN DU COMITE FRANÇAIS DES ORGANISATIONS NON GOUVERNEMENTALES

L'Association du Comité Français des O.N.G. pour la liaison et l'information des Nations Unies comprend une cinquantaine d'associations de toute nature : culturelles, scientifiques, médicales, sociales, syndicales, etc...

L'U.E.F. a été admise dans ce Comité à l'unanimité de la commission d'admission et à l'unanimité de l'Assemblée générale.

Notre représentant **M. G. Rougetet** a remercié le Comité dans ces termes :

Madame la Présidente,

Mesdames, Mesdemoiselles, Messieurs,

Au nom de la Société que je représente ici . l'UNION ESPERANTISTE FRANÇAISE, je vous remercie, Madame la Présidente, ainsi que les membres de la Commission d'admission, de bien vouloir nous accueillir parmi les O.N.G.

L'UNION ESPERANTISTE FRANÇAISE, affiliée à l'Association Espérantiste Universelle n'a qu'un but : faire que tous les hommes de notre planète puissent se comprendre directement et facilement et que, grâce à cette intercompréhension mutuelle, les échanges de tous ordres : culturels, scientifiques, commerciaux, industriels, touristiques, amènent **une élévation des conditions générales de vie dans le monde entier.**

Je suis persuadé que les solutions des problèmes internationaux, étudiés par les Sociétés membres de l'O.N.G., gagneraient en précision et en rapidité si les échanges de vues avec les étrangers de tous pays étaient directs par le **moyen** de la langue internationale, l'ESPERANTO.

C'est pour faire connaître ce moyen que l'UNION ESPERANTISTE FRANÇAISE se met à la disposition des Sociétés, membres de l'O.N.G.

Enfin, je crois pouvoir affirmer que l'intercompréhension directe par le moyen de la langue auxiliaire internationale est à la base de l'établissement de la **fraternité entre les peuples,** d'où découlerait naturellement la **paix universelle** que la majorité des hommes souhaite du fond du cœur.

⁂

COMMUNIQUÉ DE L'U.E.F.

Dons.

Anonyme : 211 ; S-ino Buisson : 300 ; S-ro Blanc : 95 ; S-ino Avril : 60 ; S-ino Montangerand : 500 ; Anonyme J. : 40 ; S-ro Crochet : 1.120 ; S-ro Colney : 2.252 (profito de flano).

UN MEMBRE DE NOTRE ASSOCIATION A L'HONNEUR

Au sein de la Fédération Française de Camping et de Caravanning, l'activité de M. Gaston GOUGET est déjà bien connue de nos membres : campeur de longue date, il a mis au service de la Langue internationale toute son expérience et toute son influence pour en répandre l'usage parmi les campeurs et les jeunes.

Cette activité vient d'être justement reconnue par la Fédération Française de Camping et de Caravanning, qui a décerné à notre ami la médaille de bronze dans l'Ordre du Mérite Fédéral.

En décorant M. Gaston Gouget, le Président de cette Fédération a rappelé « sa fidélité à la plu« part des grands rallys internationaux et sur« tout le dynamisme et le dévouement dont il a « fait preuve en créant puis en animant le Centre « International de Liaison des Campeurs Espé« rantistes ».

Nous félicitons bien vivement M. Gouget de cet honneur qui lui est rendu aujourd'hui, honneur dont il peut être justement fier après tant d'efforts accomplis.

Ni alvokas ĉiujn esperantistojn, kiuj praktikas tiun agrablan sporton de la tendoj kaj loĝveturiloj : ili senprokraste subtenu la novan fak-asocion de KAMPADISTOJ !

VIVO DE LA GRUPOJ

La Redakcio akceptas nur tajpitajn tekstojn en korekta Esperanto. Ni povas aperigi nur kliŝojn, sed NE simplajn fotojn.

DOMFRONT (Orne).

Dum informvespero, la 14an de Majo, parolis S-ro Bosc, honora prezidanto de Normandia Federacio. Ankaŭ ĉeestis S-ro Segret kaj Ges-roj Saperas, el Vire. Rezulte la loka Delegito de UEA, S-ro Véron, tuj povis fari 2 kursojn kaj antaŭvidas alian. En tiu alloga turisma centro ni tre probable reaŭdos pri Esperanto-vivo.

HENIN-LIETARD.

Danke la agemon de S-ro Bourgois, la kunveno de la Nordfranca Esperantista Federacio unuafoje okazos en Hénin-Liétard (Pas-de-Calais).

La partoprenontoj kunsidos dimanĉe la 11an de Oktobro, en salono de la urbodomo.

LENS.

Laborkunveno de la Nordfranca Federacio okazis la 21an de Junio. La lernantinoj de S-ino Van Parys, instruistino en Sallaumines, malfermis la kunsidon per kanto kaj esperantlingvaj skeĉoj.

S-roj R. Curnelle, prezidanto, kaj G. Auguez, sekretario, parolis i.a. pri la internacia foiro de Lille, la publikaj kursoj,, la universala kongreso kaj la vizitoj de eksterlandaj gastoj.

S-ro A. Contart raportis pri la lasta nacia kongreso en Tours.

Detalaj artikoloj kaj fotoj aperis ĉe la loka gazetaro.

PARIS.

Por respondi al riproĉoj de pluraj legantoj, « PARIS-MATCH », en sia numero de la 15a de junio 1959, presigis artikoleton, ian resumon el raportaĵo pri la 51-a Nacia Kongreso de Esperanto, en Tours dum la 16-a kaj la 17-a de majo 1959. Gratulinde.

Kaŭze de « informo-abundo » la preso de la tuta raportaĵo ne estis ebla...

PROPAGANDVESPERO EN PERPIGNAN.

La 26-an de Junio okazis en la ĉefa salono de la Metiĉambro en Perpignan, propagandvespero organizita de la « Kultura Centro de Esperanto ».

Prezidis S-ro René Llech-Walter, Estrarano de UEA, Prezidanto de UEF, kaj de la Esperanto-Federacio « Languedoc-Roussillon ». Ĉeestis kelkaj oficialaj instancoj, inter kiuj, S-ro Prefekto Albert Durocher, S-ro Gaston Cazes, departementa Direktoro de la Poŝtoficejoj (membro de UEF kaj UEA), S-ro Karlo Grando, eminenta poeto, S-ro L. Guiter, Notario, F-ino Maria-Magdalena Larroque, Profesorino de franca Deklamarto en la Urba Faka Lernejo, kaj aliaj. Ĉeestis ankaŭ S-ino Maria Lamby, patrino de la prelegisto, gelernantoj de la Esperanto-Kursoj kun siaj gepatroj, kaj simpatianoj.

S-ro Paulo Alduy, Deputito-Urbestro de Perpignan, ne povis ĉeesti, sed tamen, li sendis leteron, dirante sian tutan simpation al nia Movado.

S-ro Klemens Lamby, Delegito de UEA en Mülheim, Ruhr (Germanio), prezentis belegajn diverskolorajn bildojn pri Germanio, kaj precipe, pri Mülheim, Essen, Ruhr, Mainz, k.t.p. Oni povis admiri, ne nur belegajn pejzaĝojn, sed ankaŭ tre interesajn fotojn pri diversaj Junular-Kongresoj.

Kompreneble la prelegisto parolis nur Esperantlingve, sed la Federacia Sekretario tradukis la klarigojn pri la diversaj bildoj.

Poste, por festi la jubilean centan datrevenon de la naskiĝo de nia kara « Majstro », S-ro René Llech-Walter diris kelkajn vortojn tre kortuŝajn. S-ro Rober Gendre, Federacia Sekretario, faris prelegeton pri la « Vivo de D-ro Zamenhof ». Li legis fine, la tradukon en francaj versoj, de la fama poemo de la Majstro : « La Preĝo sub la Verda Standardo ».

Tiel finiĝis tiu amika festeto, nova ĉenero de internacia amikeco, sub la signo de la Zamenhofa Jaro.

R. L-W.

ROUBAIX.

Dana ĵurnalisto — S-ro H. Nielsen — vizitis lastatempe la sidejon de « Nord Matin ». Tie, li babilis Esperantlingve kun la redaktoro — S-ro Gaston Gilman.

La sekretario de Roubaix-Esperanto, 7, rue Saint-Saëns, Watrelos (Nord), regule interŝanĝas son-leterojn kun eksterlandaj kluboj. Pluraj artikoloj pri tio aperis en la ĵurnalo « **Nord Eclair** ».

ROUEN.

Dimanche 7 Juin 1959, dans les Salons de l'Hôtel de la Poste, M. François Bosc, Directeur de Cabinet de M. le Préfet de la Seine-Maritime, a remis officiellement la Croix de Chevalier du Mérite Touristique à M. Marcel Bosc au titre de l'emploi pratique de la langue internationale Espéranto à travers le Monde.

TOURCOING.

Pluraj inform-kunvenoj okazos dum Septembro por prepari la kurs-sezonon. Laŭ la eblecoj, samideanoj organizos novan elementan kurson ĉe la sidejo de « Jeunesse et Joie », 10, rue Fidèle-Lehoucq. La gvidanto estos S-ro A. Vinckier.

WATRELOS.

Post vizito de la UEA-delegito, la urbestro — S-ro Jean Delvainquière — konfirmis sian favoran sintenon al Esperanto.

S-ro Delvainquière iam estis tre vigla respondeculo ĉe la laborista esperantista medio.

ASSEMBLEE GENERALE (9 Fév. 59) A TOULOUSE.

Le Comité est ainsi composé : Président : Dr Albault ; Vice-Président : M. Arrieux : Secrétaire : Trésorier : M. David. Membres : Mlles Albault, Jista, Touzet, Mmes Lacrampe, Pastchenko, Philipot, MM. Besse, Mateu.

JAPANA VESPERO EN TULUZO.

Ne multaj el ni iros al Japanio : japanino venis inter ni ! Por multaj el ni, estis unusemajna festo : ĉiutagmeze, ni kunvenis en restoracio kaj povis babili kun nia ĉarma kaj afabla gastino el Oriento. Ni eĉ lernis manĝi per bastonetoj : vere, vere la ĉina vermiĉelo bongustas ! Ni ankaŭ promenis, vizitis muzeojn, ekspoziciojn violkultivejon, kontaktis diversajn instancojn. Mallonge ni havis etan kongreson kaj ĉiuj kun plezuro konsiderinde progresis en la apliko de la lingvo.

Kompreneble, la kulmina punkto de la semajno estis la « Japana Vespero » sub la prezido de S-ro Pierre de Gorsse, laŭreato de la Franca Akademio.

Li trafe kaj bellingve prezentis F-inon Joŝiko Kaĵino, juna ĵurnalistino kaj prelegistino kiu venis al Eŭropo por firmigi la amikecon inter Oriento kaj Okcidento.

En sia prelego F-ino Joŝiko Kaĵino prezentis al ni proksimume 200 belegajn kolorbildojn pri Japanio, pri ĝiaj kutimoj kaj malnovaj kostumoj, florornamoj, pri la antikvaj kasteloj kaj ankaŭ pri diversaj aspektoj de moderna Japanio, tiom proksima al nia propra Eŭropo. Post interakto F-ino Joŝiko Kaĵino dancis du tipe japanajn dancojn :

« La danco de la ĉerizoj ».
« La danco de la fiŝkaptistoj ».

Fine, dum ŝi antaŭvidis 30 minutojn por la demandoj de la publiko, tiu parto de la programo daŭris pli ol 50 minutojn ! ! Tiu vespero estis granda sukceso por la ankoraŭ nekonata Societo.

« La Dépêche » tre bone nin helpis per aperigo de niaj tri artikoloj, krome du aliaj artikoloj aperis sub la plumo de F-ino M.-L. Roubaud, ĵurnalistino unue pri la alveno de nia japana amikino, kaj 4-kolumna artikolo tre bone raportas pri la vespero.

(Parenteze ni sciu ke F-ino Joŝiko **Kaĵino** estis intervjuata, ĉiam laŭ « Tuluza Stelo », ĉe la mikrofono de Radio-Toulouse, kun interpretado de D-ro **Albault.** La elsendo vekis grandan atenton.)

Ni aldonu, ke F-ino Touzet ĉe la alveno de F-ino Kaĵino prezentis al ŝi belan bukedon de violoj kun rubando kaj Tuluza ŝildo, kiel bonvenan donacon de nia Societo. Same, okaze de nia lasta komuna manĝo, sabate, nia Societo komisiis F-inon Touzet prezenti al nia afabla prelegistino alian donacon : Tuluza pupo en regiona kostumo, kiel signo de amikeco kaj ĝis-revido.

Krome la sendito de la lando de la krizantemoj ricevis plurajn individuajn donacojn, plej okulfrapa pruvo pri la ligoj de amikeco kiuj povis kreiĝi en tiu semajno !

Dankon al niaj multaj amikoj kiuj helpis nin pretigi kaj sukcesigi tiun manifestadon de internacia amikeco kaj ...ĝis revido al Joŝiko Kaĵino ie survoje en Hispanio aŭ Eŭropo.

INAUGURO DE STRATO ZAMENHOF EN BAUGÉ.

S-ro Micard, Direktoro de la Esperantista Kulturdomo de Grésillon, proponis al la urbestro de Baugé, nomigon de strato laŭ la nomo de la iniciatoro de Esperanto.

Tiu propono estis akceptita kaj la solena inaŭguro okazis la dimanĉon 19-an de Julio posttagmeze (dum la internacia restado en la kulturdomo).

Jen ekzemplo sekvinda en ĉiuj francaj urboj, dum tiu Zamenhofa jaro.

CHAMONIX (Haute-Savoie).

La 6an de Aŭgusto, en la Universitata Feri-Centro de la **Praz-de-Chamonix,** laŭ peto de ties direktoro, okazis prezento de la Zamenhof-Jaro, de nia literaturo (konkrete : de « Esperanta Antologio »), de la uzo de nia lingvo por sciencaj, beletraj kaj turismaj celoj. Multaj informiloj, gazetoj, broŝuroj estis disdonataj al cento da gestudentoj, el kiuj pluraj aĉetis lernolibrojn.

Paul CILIGA, Prez. de Stelo.

NASKIĜO.

Bertrando kaj Ivelina
ĝojas anonci al vi la naskiĝon de ilia fratineto
Reĝina.

Doktoro Andreo Albault kaj Sinjorino,
Toulouse.

LIBERA TRIBUNO

MARĜENAJ BIBLIAĴOJ

Nia korespondanto el Tel-Aviv, s-ano Itamar Even-Zohar, studento pri hebrea lingvo kaj kompara literaturo, komunikis al ni siajn impresojn pri la « Eseoj » de s-ro G. Waringhien, aŭ pli precize pri tiuj partoj de l' verko kie temas pri la biblio aŭ pri la hebreaj kulturo kaj historio. Nian izraelan amikon ĝenis pluraj neĝustaj asertoj, pri kiuj li skribas jenon :

Por komenci ni parolu pri la Babela turo. Tiu ĉi rakonto estas sufiĉe malfrua, kaj oni tuj vidas, ke denove la aŭtoroj de la biblio prenis konatan legendon kaj utiligis ĝin kiel simbolan motivon, sufiĉe abstraktan. (Tia estas, ekzemple, la ĉapitro pri la kreo de la mondo, kiu utiligas la babilonan eposon pri la batalo kontraŭ Tiamat (= la abismo) kaj la ĵaluzo de la dioj kontraŭ la homo. Kaj tion jam rimarkis rabeno Raŝi, luma komentisto el la XIa jarcento). Mallonge : tio estas motivo trakuranta la tutan biblion redaktitan en Babilono — la motivo de la senkapableco kaj limigiteco de la homo kontraŭ la universaj enigmoj, sed ankaŭ motivo iom kontraŭa, speco de « Vi faris lin iom malpli ol dio » : tio signifas, ke se la homoj estus unuigitaj, ili povus fari ĉion. Nu, ĉar tio ĉi necesigas longan studon, mi nur notas ke jen Jesaja parolas pri la fiereco de la homo », jen li mitologias (27, 1). « En tiu tago la Eternulo punos... La levjatanon, la serpenton kurbiĝantan », laŭvorte « serpenton-seruron kaj serpenton kurbulon ». La profeto utiligis tie konatan legendon pri du drakoj teruraj en la maro, pri kio aludas ankaŭ Amos : la ekzisto de tiu legendo klare evidentiĝis kiam antaŭ 40 jaroj oni malkovris la eposon de Ugrit en Ras-Ŝamra (3000 jaroj antaŭ Jeremia). Temas pri filozofia motivo, kiu kuras ĝis Rimbaud kun la koncepto de « nepenetrebla », ĝis Auld kiu krias : « la cerbo tro etas », ktp.

La frazo etiologia (1) pri la etimologio de Babel estas okulfrape tre malfrua, eĉ iom forigita de la teksto.

Pri la « semidaj nomadoj, kiuj ne komprenis la babilonan » : oni memoru, ke ankaŭ la babilonanoj estis semidoj ; la hebrea lingvo ricevis plej multajn akadajn-babelajn vortojn, eĉ sumerajn : Bab-**ilu,** hebree ŝaar **el.** Temas nur pri ŝercemaj redaktoroj, kiuj emis vortludi (« kaj lingvo sen vortludoj mortnaskiĝus »), tiel « eksplikante » multajn nomojn tra la tuta biblio. Sed tio fontas el malfrua epoko, kiam oni kutimis komenti sur la marĝenoj de la manuskriptoj. Poste venis surdamuta kopiisto, kiu entekstigis la rimarkojn. Unu el la plej frapaj ekzemploj estas tiu en la « Kanto de Devora », kie ŝi kantas : Montoj mergiĝis antaŭ dio, Tio Sinaj antaŭ dio de Izrael. Tiu ĉi « Tio Sinaj » estas kvazaŭ porko en palaco, nome la tuta ritmo de l'antikva kanto perdiĝas. Devus ja esti : « Montoj mergiĝas antaŭ dio,

Antaŭ dio de Izrael ».

Pli malfrue iu ne tre poeziema piulo komentis en marĝeno : « tio estas Sinaj (= temas pri la monto Sinaj), kaj poste venis la menciita plumisto, kiu la samon enmetis en la tekston.

Nun la dilemo pri levjatano : « kial oni ne metis krokodilon ? ». Sed tute ne temas pri krokodilo ! Origine levjatano ne estis tiu monstro de la nordaj maroj, pri kiu oni fabelis, ke ĝi englutas homojn (vidus « Pinokjo-n » de Collodi !), sed legenda drako serpentumanta, kiel jam menciite. La radiko estas LVJ, el kiu venas ankaŭ LiVJa (=koliero) kaj la nomo de la tribo Levi. Nu, laŭ kelkaj kantoj de la biblio oni vidas, ke tiuj sanktaj homoj fariĝis tiel piaj ĉar ili perdis dum militoj la propran teron... Kaj ili ja havis antikvan kulton, kiu tre verŝajne estis la kulto de la **serpento.** (Same **M**oseo starigas serpenton por kuraci la popolon, lia bastono fariĝas serpento, ktp). La universala monoteismo kreiĝis nur dum la periodo de Amos. En la historia tempo de Moseo oni havis multajn diojn kaj poste naciajn diojn, ktp.

La traduko « Nu, do » faras el la biblia dio ian judon de Mezeŭropo el la XIXa jarcento. Laŭ la teksto oni havas imperativon, sekve :

Ni faru brikojn (ni bruligu brikojn),
Ni descendu kaj konfuzu ilian lingvon.

Nun pri Jahve (almenaŭ neniel « Jave » !). Skribi, ke « Jahve » estas la propra nomo de la hebrea dio revenigas la hebrean filozofion al la stato de nacidieco aŭ tribdieco kaj egaligas ĝin al la grekaj difamiliaĵoj. Laŭ la biblio mem oni povas vidi, ke Abraham kredis je multdieco. (Oni malkovris, ke « El kone ŝamajim vaarec », t.e. « dio aĉetinto de la ĉielo kaj tero », estis kanaanida idolo » « Il kanjat ŝemajim vaareç »). La Genezo, redaktita tiel lerte en Babel dum la Va jarcento antaŭ nia erao, donas ja la iluzion pri universala monoteismo, sed fakte ĉiu tribo de la antikvaj hebreoj havis sian dion ; tiu de la tribo Jehuda-Simeon verŝajne jam estis sola ĉe ĝi. Kiel la tuta kulto hebrea tiu dio devenis de la Midjanidoj kaj nomiĝis, laŭ rekonstruo de la sciencistoj, Jahve aŭ Jahŭé. La signifo estas iom ŝoka : « (dio », kiu kaŭzas la ventojn », (el radiko malnovaraba « haŭŭa », fari venton). En unu libro de la Pentateŭko Moseo kaj Aaron preĝas al « dio de la dioj de la ventoj ».

Iu alia tribo havis « dion de armeoj » (El Cevaot, pluralo de cava, armeo) aŭ « dion de militoj » (El Milĥamot, pluralo de milĥama, milito.

La biblio, kiun oni redaktis laŭ sudaj kaj nor-

(1) Etiologio : scienco de la kaŭzoj (N.d.l.R.).

daj fontoj, konservis ĉiujn arĥaikaĵojn, ĉar eĉ tiuj sanktiĝis (kiun sanktecon oni tamen ne deklaris, feliĉe, sur la kovrilo, kiel ĉe kristanaj eldonoj). Kiam venis la Masoruloj kaj Peruŝoj (= fariseoj) por korekti kaj fiksi la tekston, (kio finiĝis dum la VIII-IXa jc. de nia erao), ili faris kiel la saĝuloj de la Miŝna : anstataŭ ŝanĝi la sanktan, ili « interpretis » ĝin, tiel dirante, ke « okulon por okulo » estas mona rekompenco por okulo ; tiel neniu krizo okazis. Zamenhof eble ĉi tie inspiriĝis pri la « trankvila evoluo en formo de neologismoj » Nu, kiam oni skribis en la teksto « ŝagal » (= kuŝperfortis virinon), tiuj Masoruloj indikis marĝene : legu « ŝaĥav » (=kuŝis). Same ĉe JeHoVâ(H) ili aliel punktigis kaj notis : legu ne Jehova, sed Adonaj, aŭ punktigis alimaniere kaj indikis : legu Elohim (2). Oni do havas en la hebrea por « dio » la vortojn « el, eloha, elohim, adonaj », kiuj ne estas propraj nomoj. La traduko « Eternulo » estas rigida, sed « Jahve » estas pseŭdo-scienco, ĉar oni respektu la redaktadon de la biblio aŭ alikaze transskribu Cevaot, Jahve, Milĥamot, Kone Ŝamajim Vaarec, ktp.

Nova stumblo pri la « oficiala kiso », ĉar temas pri **familia** kiso : Amasa ja estis kuzo de Joav.

Pri la aramea lingvo oni legu la artikolon « Pri la originala teksto de la Nova Testamento » en la revuo Oomoto, N° 205-206, Julio-Aŭgusto 1957, paĝoj 105-107. Post la akada, la aramea fariĝis la **internacia** lingvo de l'antikva oriento. La greka eĉ ne tute anstataŭis ĝin kiel tia, kaj nur la araba mortigis ĝin (3). El la 7-8 ekzistintaj dialektoj la hebreoj en Galileo parolis iun **ĵargonon** ; la galileanojn oni ĉiam primokis pro ilia lingvo kaj prononcmaniero. Ankaŭ la Talmudo estas skribita en iu aramea ĵargono, sed la hebrea restis vivanta kaj evoluis eĉ post la granda ribelo de l'jaro 70 de nia erao ; ĝi mortis, laŭ fidindaj fontoj, post la ribelo de Rabi Akiva kaj Bar-Koĥva en 115, kiam la lando preskaŭ tute dezertiĝis.

La aramea, post la delonge mortintaj kanaanidaj dialektoj, estas parenca al la hebrea, kaj anaĥronisme la judoj ĝin kunportis kun si, tiel ke ĝi fariĝis iaspeca « alta lingvo », per kiu kleruloj spicas sian stilon.

Nun, post la revivigo de la hebrea kaj — iom ridinde — ĝuste de la biblia hebrea, kiun oni ne plu parolis eble jam en la tempo de Jesaja (kaj kiun heredigis la konkeritaj kanaanidoj al la venkintaj hebreoj), oni ankaŭ ĉerpis multajn radikojn el la aramea kaj glutis ilin senpene, ĉar temas pri samstruktura lingvo, dum ĉiu prunto el latinidaj lingvoj iom doloras... »

Laŭ letero de I. Even-Zohar al Prof. G. Waringhien.

**

El la respondo de S-ro Waringhien al Even-Zohar :

... « Viaj argumentoj pri la modernista interpreto de malnovaj legendoj fare de la hebreaj filozofoj en Babilono estas ne ĝustaj ; vi simple pretervidis la fakton, ke la aludita fabelo pri la Turo apartenas ne al la « Pastra Dokumento », sed al la Jahvista Dokumento, kiu kreiĝis ĉ. 800 antaŭ J. K., kaj evidente raportas pri antikvaj legendoj : la koncerna fabelo estis redaktita tre certe antaŭ la tempo de Amos aŭ de Jesaja !... Ke temas pri krokodilo, sufiĉas legi la priskribon por tion kompreni ; mia demando estis cetere precize : kial traduki **Behemot** kaj ne traduki **Levjatan ?** Estas tre probable, ke la origina senco estis tiu de monstro, sed en Ijoba poemo, ambaŭ evidente aludas al bestoj loĝantaj en la kanoj de Nilo... Mi skribis **Jave** por fonetike iom reprodukti la « kvarliterecon » de la fama vorto. Mi ja scias, ke ili efektive estis JHVH ! Via interpreto de la nomo estas ja ebla, sed alia, ankaŭ tre verŝajna, vidas en ĝi la kaŭzativan formon de esti : la Estiganto ; aliaj interpretas per « Li faligas, li detruas ».

Mi aprobas vian rimarkon pri la neceseco konservi la proprajn nomojn de la hebrea dio ; sed **El,** aŭ **Elohim,** estas ja « Dio », kaj Adonaj « Mia sinjoro » ; oni konservu Cebaot, Saddaj ktp., jes ! Estas absurde diri, ke **Jahve** estas « pseŭdoscienca » : ĝi estas la vera formo uzinda, almenaŭ ĝis la Babilona kaptiteco, kiam oni pli bone traduku per « Sinjoro », laŭ la kutimoj de la tiamaj kredantoj.

Kun miaj simpatiaj sentoj,

G. Waringhien.

El komento de Even-Zohar :

... Pri JHVH **neniu scias,** ĉiuj **konjektas** aŭ **supozas** (ekzistas du klarigoj, HVH-HJH = esti ; kaj HŬH = fari venton)... S-ro Waringien respondis al mia letero, sed ne konvinke.

---

(2) *Noto de l'aŭtoro :* Kiam venis la kvar konsonantoj JHVH, anstataŭ vokaligi kiel ĝi estis iam legata, t.e. JeHoVâ(H), kie la lasta H ne estas prononcata, oni metis la vokalojn de la vortoj Adonaj aŭ Elohim kaj diris, ke oni legu ĉi tiujn vortojn mem.

Same la vorton Abir Israel oni ŝanĝis ; la « b » iĝis « bh », legu « v »), ĉar « abir » origine signifis « bovo », kaj tiu nomo de dio (Bovo de Izrael) fontas el la tribdieca epoko idolana. Per tiu ĉi lerta ruzo estis evitita la idolana titolo por dio ; poste tiu ĉi « abir » eksignifis « kavaliro » aŭ « defendanto ».

(3) *Noto de la Redakcio :* tiu frazo neniel signifas *mistakson* de la helena **hegemonio,** kiel komprenis S-ro Waringhien, sed nur konstaton pri certa rolo, kiun konservis la aramea lingvo eĉ post la triumfo de la helena.

UNUA KAJ UNIVERSALA VORTAROJ

Kun granda intereso mi legis la artikolon de S-ro Paul CILIGA pri la Universala Vortaro kaj koneksaj temoj. Li tie resumis la rezultojn de tre grava kaj ampleksa laboro. Bedaŭrinde enŝoviĝis kelkaj eraretoj, pri kiuj mi deziras atentigi.

***

El la Sepa Oficiala Aldono forestas ne naŭ radikoj sed dek unu. Ni jam ne parolu pri *geografi'*, kiu ja devа esti legata anstataŭ *geograf'* : ĉi-lasta estas ja nur preseraro, kiel oni povas dedukti el la lasta paragrafo de la Aldono, kie troviĝas, ĉifoje ĝuste : *geograf'*).

Do al la listo de Paul CILIGA oni aldonu la du vortojn : *metal'* kaj *tekst'*. Pri detaloj kaj pravigoj, oni bonvole legu mian artikolon « Vortoj de la *Fundamento de Esperanto* ekster la alfabetvico de la *Universala Vortaro* » (*Scienca Revuo*, n° 42, vol. 11-a/2 de la 1-VIII-1959, p. 71-74).

El tiu mia laboro evidentiĝas ke S-ro P. CILIGA eraras asertante, ke « *Bulonj'* ne troviĝas en la Fundamento ». Ĝi ja troviĝas en la Antaŭparolo.

P. CILIGA ĝustas pri *pro'cent'* kaj *firm'o*. Sed, laŭ mi, estus pli bone konsideri tiujn du vortojn kiel novajn radikojn (komparu *Esperant'*). Derivaĵo en Esperanto principe estas « formo kun signifo », t.e., la derivaĵo, aŭtomate, pro ties signifohavaj elementoj, havas determinitan signifon. Ĝi oponiĝas al la « volapukismaj derivaĵoj », troveblaj en diversaj lingvosistemoj (Volapük, Occidental) kaj ankaŭ sporade en Esperanto, jen en arkaaj formoj (elrigardi = aspekti, ...) jen en kutime uzataj (procento, terpomo, resumo, ...). Oni ja pli emas toleri ilin, se ili imitas formojn de okcidentaj lingvoj (reprezenti, librotenanto...). Pli pri tiu temo bonvole legu en « Eseo pri la dinamiko de la Esperanta Vortfarado », kiu aperos en la nun presata 1-a kajero de « Esperantologio », II-a volumo.

***

Mi ankaŭ atentigu, ke koncerne la vortojn de la Unua Libro S-ro P. CILIGA lasis enŝoviĝi erarojn pro pluraj motivoj, el kiuj la ĉefa estas, ke la kovrilo de la ofseta eldono, super kiu li certe laboris estas postaldonaĵo ! Origine tiu kovrilo aperis ruslingve. Okaze de la reeldono S-ro SETALA antaŭ kelkaj jaroj tradukigis tiun kovrilon, kiel atestas unu lia letero al mi (4 Nov. 57). Krome laŭ S-ro CHOMETTE (Vidu « Esperanton », 1954, p. 278), kun kiu mi korespondas, la ofsetigo estis farita ne elde la unua eldono de la rusa broŝuro, sed elde la dua eldono malpli korekta. Fine ekzistas diverslingvaj eldonoj de la 1-a libro. Nur la komparo de ilia tuto povas ebligi la restarigon de la origina Zamenhofa manuskripto.

La nombro de radikoj en la vortaro devas esti rigardata kiel 920 (aŭ eĉ 921) sed ne 917 : ekzemple la franca eldono ja entenas la 3 pliajn vortojn : *brut'*, *kaf'*, *pres'*, kaj la angla eĉ 4-an : *propon'*. Krome la ekstervicaj vortoj sumiĝas je 26 aŭ 30.

Post finstudo tiuj ĝustigoj estos objekto de alia artikolo.

***

Tiuj rimarkoj forprenas nenion de la valoro de la studo de S-ro Paul CILIGA. Interalie lia studo de la Zamenhofaj vortaroj germana kaj rusa estas tre ŝatinda. Ĝi fakte montras, ke oni ĝis nun ne sufiĉe konis la historion de la Zamenhofa lingvo. Oni tro longe kaj tro ofte opiniis ĝin malpli riĉa ol ĝi fakte estis. Mi eĉ opinias, ke per kompilado de tekstoj el la unuaj jaroj oni povus montri ke la vortoj de tiuj vortaroj aperis unue en la tekstoj kaj eĉ ke ne ĉiuj vortoj tien trovis lokon. La modesta Zamenhof ne volis trudi sian tutan lingvaĵon al la mondo. Li preferis, ke Esperanto iom post iom kompletiĝu kontakte de l' vivo. Avantaĝo sendube estis ke la lingvo iĝis kolektiva kreaĵo kaj tre rapide surprenis ĉiujn karakterojn de vivanta internacia lingvo ; malavantaĝo — ke formoj zamenhofaj, ofte pli bonaj, estis preteratentitaj, ke iuj vortoj liaj restis nekonataj aŭ estas ankoraŭ konsiderataj kiel « neologismoj » plurajn jardekojn poste ; ankaŭ ke malamikoj, erare, povis diri ke la Zamenhofa lingvo estas malriĉa kaj sen evolupovo, ĉar devige reduktita al 900 radikoj de la Unua Vortaro aŭ eĉ al la 2.500-kelkaj de la Universala.

Andréo ALBAULT.

***

REDAKCIA KOMENTO : SUPLEMENTO PRI « UNUA LIBRO »

Tuj post la apero de N° 183 de F.E. alvenis la jena letero de Prof. WARINGHIEN :

« La 23an de Junio 1959
Estimata Samideano !

Mi gratulas vin pro via bona artikolo pri UV kaj OA en la ĵus aperinta nro de F.E. Pri la eraroj aŭ preterlasoj en la Sepa Aldono, mi jam ricevis tre zorgan kritikon de D-ro Albault ; la via ankaŭ kontribuos al (se eble) perfekta komputado... »

Sekvas ĝustigo pri « BULONJ », kiun ni bedaŭrinde ne rimarkis je paĝo IX de l'Antaŭparolo, kaj informo pri la « kompleta » listo de la radikoj de Ekzercaro (kun unu eraro : « pasiv » anst. « patent »), kiun presigis unu japana leksikologo, S-ro Naokazu Kawasaki.

Malfeliĉe por ni, tiun liston ni ne sukcesis trovi, ĉar la biblioteko de U.E.F. ne enhavas ĉiujn verkojn de la dirita leksikologo (ni ŝatus koni la precizan referencon).

Laŭ la supraj informoj evidentiĝas, ke malgraŭ plurfoja kontrolo tri radikoj de la Fundamento ne estis trovitaj dum nia esploro. Plie kelkaj preseraroj restis nekorektitaj. Tial la legantoj bonvolu jene ĝustigi nian artikolon (F.E. N° 183, p. 51, kolumno 1) : « Atenta tralego de la *Fundamento* kaj listo de D-ro ALBAULT en « Scienca Revuo » (N-ro 42, 1959) montris, ke aldonendas **8** komunaj vortoj (ADRES..., TEKST) ». La tuta paragrafo b) estas forstrekenda.

« La vorto ESPERANTO aperas en la titolo de l' « Universala Vortaro » kaj en la antaŭnoto je la sekvanta paĝo, kie ni trovas ankaŭ la radikon IDE ».

Al GENERAL kaj KILOGRAM aldonendas METAL (« metal' FADEN »). « Sekve en la Antaŭparolo enestas **21** radikoj kaj en UV troviĝas **15** ekstervicaj radikoj. Sumo : **2767** Fundamentaj ».

(Kolumno 2) : « **807** radikoj en la 1a OA ; sumo : **1762** Oficialigitaj. Fina sumo : 2767+1762=**4529**. Plie 55 Fundamentaj troviĝas en la 1a

OA... la 7a OA listigis ĉiujn krom 11, plus unu propra nomo trovebla en UV kaj unu preseraro... plus 34 ekster UV. Entute do : 11+18+34= **63**... kaj **2704**... Preskaŭ neniun propran nomon (nur religiajn nomojn, inter kiuj JESU, kvankam la formo JEZU ŝajnas pli oportuna pro la tre konata derivaĵo JEZUIT) oficialigis... »

***

Alian leteron sendis al ni S-ro CHOMETTE, el Los Angeles (Usono), kun dato : Julio 12an 1959. Li atentigas nin pri tio, ke la « Unua Libro » aperis en du eldonoj, tre similaj sed tamen ne identaj. Tiun fakton ni bone konas, kvankam pro nesufiĉa spaco ne menciis, el du fontoj : 1) « Bibliografio » de STOJAN (1929) indikas tion tute precize, 2) la artikolo mem de S-ro CHOMETTE, aperinta en la revuo « Esperanto » (1954, p. 278), kiun ankaŭ mencias D-ro ALBAUT, kiel ĉi-lasta prave konjektis, ni uzis la ofsetan reprodukton de S-ro SETALA. Tamen, laŭ la *cenzurdato*, tiu reprodukto estis ja farita elde 1a eldono (permesita en Majo 1887), kaj **NE** elde la 2a (permesita en *Decembro*, laŭ indiko de l' citita « Bibliografio »). Ni tre ŝatus, ke bonvolaj interesitoj komparu inter si ĉiujn originalojn (inkluzive de la franca, kiun ni iam foliumis sed ne povis, pro tempmanko, pristudi) kaj retrovu la eratumfolieton, kiu laŭ S-ro STOJAN aldonas 2 radikojn (tre bedaŭrinde lia « Bibliografio » ne indikas kiujn !).

S-ro CHOMETTE daŭrigas jene :

« Inter la diferencoj, kiujn mi trovis inter la du eldonoj, mi citos ekz : ke en la unua eldono la vortoj « venkos » kaj « esper » estas korekte presitaj. (Noto : en la reprodukto ni tamen trovis « vinkos », kvankam — kiel ni jam diris — pro la cenzurdato ĝi **NE** povas doni la tekston de la dua eldono). « Propon » estas en la unua sed ne en la dua. (Noto : ni trovis ĝin en la reprodukto ; en la antaŭa artikolo ni indikis, ke « esper » aperas en la teksto, dum « sper » troviĝas en la vortareto). « Koron » estas tiele presita en la unua, sed ĉar ĝi ankaŭ aperas en la kvar aliaj unuaj vortofolioj, povas esti, ke « koron » estis korekta tiam kaj « kron » estis preseraro. (Noto : ni supozas, ke « koron » estas arĥaika formo, restaĵo de Pra-Esperanto, poste forigita, ĉar « kron » aspektis pli oportuna pro sia unusilabeco).

Je paĝo 30 de la unua eldono la rusa teksto havas nur 11 liniojn, dum en la dua, je la sama paĝo ĝi havas 28 liniojn ». (Noto : la Esperanta teksto ne estas modifita pro tio). S-ro CHOMETTE supozas, ke la dua eldono aperis « post pluraj jaroj ». Tio *ne* estas ebla 1) ĉar « oportuneco rilate la cenzuron » tute *ne* estis pensebla en la tiama Ruslando. Se la cenzuro permesis la reldonon en Decembro 1887, tute ne necesis « pro oportuneco » atendi kelkajn jarojn kaj poste ne indiki la veran aperjaron, 2) ĉar la « Unua Libro por rusoj » estis *amase* dissendata de Zamenhof al tre multaj konataj personoj, sekve ĝi *tre* rapide elĉerpiĝis kaj jam fine de 1887 devis reaperi.

En sia « Historio de Esperanto » (1913) S-ro A. ZAKJESKI (Z. ADAM) indikas, ke li retrovis la « elirbileton » por la Unua Libro, kun dato **26 Julio 1887**, tamen ne parolas pri « elirbileto » de la dua eldono (Decembra).

***

Pliaj korektoj en la antaŭa artikolo (kolumno 3) : « en UV oni preteratentis *kvar* radikojn... La eldono « por rusoj » (du variantoj estis permesitaj de la cenzuro en Majo kaj en Decembro 1887)... Krome *15* aliaj aperis (oni *forstreku :* ced, cenzur, kopek, litograf, maj, prez, soci, tipograf — ĉar ili tiam aperis *ne* en Esperanto, sed nur en rusa lingvo)... Necesus ankaŭ kompari laŭpaĝe la diverslingvaj eldonojn, pro ekzisto de pluraj diferencoj ». Neniu dubo devas resti.

Preseraroj korektotaj : *ekster* (anst. ekter) je paĝo 51 ; *area* mezuro (anst. aera), *regulojn* (anst. rekulojn), *ebligus* (anst. ebpligus) je paĝo 52 : (La aferon « vipEr » ni studos poste, laŭ dokumentoj).

Serioza historio de l'Esperanta *leksiko* (t.e. vortprovizo, vorttuto) ne estas pensebla sen detala ekzameno de ĉiuj plej malnovaj presaĵoj. Ni komencu ĉe la komenco ! Serĉemaj legantoj, la tasko atendas vin.

Paul CILIGA.

***

ESPERANTO SOCIETO DE BOMBAJ

7/A, Balgovindas Road,
Near Shivaji Park, MAHIM
BOMBAJ-16, HINDUJO
Bombaj,

La 5-an de Aprilo 1959.

Estimata Samideano,

Je la okazo de la Zamenhof-Jaro, ni projektas energian kampanjon por disvastigi nian lingvon kaj plifortigi la Movadon en Hindio. Oni apenaŭ povas troigi la gravecon de la aziaj landoj por la estonta progreso de nia Ideo, ĉar en la orientaj landoj loĝas la superega plimulto de la homaro ; plue la renaskiĝinta Azio sendube ludos pli kaj pli gravan rolon en la mondaferoj.

Ni turnas nin al vi por peti vian valoran helpon. Por la planataj ekspozicioj (dua Decembro ĉi-jare) en gravaj hindaj urboj ni bezonas materialon el ĉiuj landoj. Do, se vi deziras la bonstaton de la Ideo en Hindio, ni petas al vi, estu komplezema kaj sendu al ni propagandomaterialon, nome, librojn, gazetojn, jurnalojn, afiŝojn, flugfolietojn, Esperantajn kaj nacilingvajn, fotografaĵojn de viaj grupoj k.t.p. Ni jam antaŭe kore dankas vin pro via helpo, kaj ni volonte konfirmos la alvenon de eventualaj sendaĵoj.

Samideane via,
Rama Hegde,
Prezidanto.

***

GASTRONOMIA TERMINARO

En lingvoj angla, ĉeĥa, esperanta, franca.
Erhard Urban.

Prezo : 450 fr. Eldonis UEA, 128 p.
Ĝi servas ne nur al esperantistoj sed, pro la tri naciaj lingvoj uzitaj, ankaŭ al ĉiuj aliaj francoj vojaĝantaj ekz. en angle-parolantaj landoj.

Rekomendu ĝin al viaj neesperantistaj gekonatoj vojaĝantaj !

Mendu ĝin ĉe via libroservo !
U.E.F., 34, rue de Chabrol, Paris-Xe.

Deziras korespondi kun ĉiuj landoj pri diversaj temoj : muziko, folkloro, literaturo.

S-ino Roux, 29, rue Croix-Verte, Saumur (Maine-et-Loire) Francujo.

***

INDONEZIO

Por festi la 100-jaran naskiĝtagon de D-ro L.L. Zamenhof, ni okazigos La Unuan Kongreson de Indonezia Esperanto-Asocio je la

1-a ĝis la 7-a de Decembro 1959. Dum la kongreso ni arangos ekspozicion, tial ni petas alsendon de salutleteroj, PK, gazetoj, prospektoj kaj alia materialo el ĉiuj landoj. Antaŭdankon ! Adreso : Indonezia Esperanto-Asocio, Pintu Besi 39, Djakarta, Indonezio.

***

TUTMONDA ESPERANTISTA KOLEKTANTA ADRESARO

Inter la bezonantoj de internacia lingvo la kolektantoj staras certe sur la unua vico, ĉar ili devas korespondi kun ĉiuj landoj por akiri la mankantajn objektojn de sia propra kolekto. Ĝis nun, en nia Movado kaj precipe, sur la filatelia kampo, aperis pluraj negravaj publikaĵoj, kies utileco estus multe pli granda se unueco povus ekesti... sed... ĉiu deziras, ke la aliaj venu al si... kaj malordo daŭre regas.

Tamen la verko, kiun mi volas prezenti hodiaŭ al la Esperantistoj estas tute atentinda : tiu Adresaro, eldonita duafoje de la Esperantista Kolektanta Centra Informejo, enhavas pli ol 400 adresojn, ne nur de filatelistoj, sed de ĉiuspecaj kolektantoj ; sekve, ĝia verkinto-eldoninto, S-ro **R. MELO** meritas grandan laŭdon, ĉar li faris unuafoje ion neniam antaŭe plenumitan. Do neniel miriga, ke la unua eldono ricevis tiel favoran akcepton, ke dua eldono povis aperi, pli ampleksa.

Plia avantaĝo estas la modesta prezo de tiu Adresaro : 200 fr. afrankite ; nemalhavebla laborinstrumento por ĉiu kolektanto, al kiu ĝi dekobligos la okazojn por interŝanĝi laŭ favoraj kondiĉoj.

En Francio, oni povas ricevi tiun Adresaron, sendente 200 frj. al S-ro R. MELO, 6, pl. Jules-Ferry, SAINT-ETIENNE (Loire). C.C.P. 1318-09 Paris ; alilande, oni sendu kvar internaciajn respondkuponojn al la sama adreso.

***

ESPERANTO-OFICIALA LINGVO DE LA MONDCIVITANA RESPUBLIKO*

En Vieno, de la 3a ĝis la 8a de majo 1959 kunsidis la parlamento de la Mondcivitana Respubliko. La parlamento akceptis Esperanton ĝia oficiala lingvo.

Informoj pri la Mondcivitana Respubliko.

La Respubliko fondiĝis en 1956. La proklamo iom ceremonie okazis en la Pactemplo en Kardifo (Cardiff), kie homoj de diferencaj rasoj kaj standoj solene leviĝis de la sidlokoj, kiam estis akceptita la provizora Baza Leĝo. Telegramoj kaj reprezentantoj de Garry Davis, Abbé Pierre, Lord Bertrand Russel, Lord Boyd Orr, Josephine Baker kaj diversaj membroj de la Brita Parlamento favore salutis la starigon. La registaro de Cejlono sendis specialan delegiton kaj la Usona Registaro sendis sian ambassadoron en Anglujo al la ceremonio.

Ĉi tiu nova mondpopolo libervole deziras servi al la homaro. La Baza Leĝo malpermesas uzi armilojn kaj partoprenadon en agoj, kiuj estas malutilaj por la homaro.

La Respubliko ne celas propran landon. Ĝi opinias la mondon ĝia patrio. Nuntempe troviĝas mondcivitanoj en 45 landoj.

La Respubliko donis jam praktikan helpon okaze de katastrofoj, peris en okazoj de interlandaj konfliktoj, donis ferion al infanoj el rifuĝtendaroj kaj helpis en la disdonado de nutraĵo al gemalsatuloj.

Okaze de la tertremoj en Grekujo la Respubliko donacis kompletan instrumentaron al hospitalo, kaj ĝi sukcesis akceptigi senŝtatan rifuĝinton, kroĉintan la Atlantikon 14-foje en iun landon.

Oni elektis en 1958 parlamenton, dividinte la teron en 20 voĉdonajn distriktojn. Inter la elektitoj troviĝas laboristoj kaj eminentuloj. La parlamentanoj ne reprezentas iun ajn landon, sed distrikton, en kiu troviĝas diversaj landoj kaj rasoj.

Nun, post la instalado en Vieno, la Respubliko petas rekonon kiel suverenan Respublikon de ĉiuj naciaj registaroj. Grekujo jam antaŭe promesis ĝin.

La Mondo atendis ekzemplon, demonstracion de idealismo kaj bona volo. La Mondcivitana Respubliko nun estas miniatura unuiĝinta mondo.

Ĉiu homo povas civitaniĝi en la universalan popolon. Necesas deklari, ke oni prizorgos la bonfarton de ĉiu kunhomo — kia ajn estu lia koloro, raso, religio aŭ politika konvinko — kaj, ke oni ne kaŭzu korpan aŭ spiritan suferojn, per partopreno en militoj aŭ perfortaĵoj.

La Respubliko ne multekoste propagandos. Ĝi opinias ke bonvolantoj trovos la vojon al la Respubliko. La imposto, pagenda okaze de la naskiĝtago, sumiĝas minimume po kvarono de semajna salajro en jaro. La enskribigaj kostoj, estas po 10 Steloj, t.e. 350 fr. fr.

La Respubliko havas sian propran flagon kaj esperas veturigi komercan floton kaj starigi propran industrion.

* Adreso : MCR, Poŝtkesto 443, Rotterdam, Nederlando.

***

MILANO - ESPERANTO GRUPO

La Milana Esperanto-Klubo, intencante prepari validan dokumenton por pruvi la praktikan aplikadon de Esperanto en la komercaj rilatoj inter la diversaj internaciaj entreprenoj, projektis kompiladon de « *Internacia Adresaro de Firmoj kiuj povas uzadi Esperanton en la interlandaj rilatoj* ».

Antaŭ kelkaj monatoj la M.E.G. starigis en Milano la « *Centron por Esperanto en la Komerco, Industrio kaj Turismo* ».

Tiu societo celas enkonduki Esperanton en la ĉiutaga vivo kaj en la internaciaj komercaj rilatoj, precipe nuntempe kiam la pliigo de la internaciaj rilatoj akrigas la lingvan problemon kaj postulas ĝian solvon. La ĝisnuna farita laboro montras al ni, ke la vojo elektita estas la ĝusta kaj oportuna. Multaj gravaj firmoj, ĝisnune indiferentaj pri Esperanto, entuziasme akceptis kaj konsentis aperigi sian nomon en la jarlibro de la « Centro ».

Sekve ĉiuj Esperantistoj estas invitataj kunlabori por kolekti tiajn adresojn. La plejmulto de la Esperantistoj estas oficistoj aŭ directoroj de firmoj, sekve tiuj ĉi firmoj povus doni sian nomon por la adresaro. Tiaj Esperantistoj kiuj pro siaj oficoj povus kunlabori kun sia firmo per Esperanto, estas petataj sendi al la dirita « Centro » (Milano. Piazza Oberdan 1) la nomon de la firmo. Kune kun la Adresoj bonvolu havigi al la « Centro » la aprobân leteron de la entrepreno. Monhelpo ne petata.

***

ENIGMA KONKURSO Nº 3

Enigmo nº 3 :

Vi trovu 5 vortojn, kies unua litero formos ankaŭ 6-an vorton ; vi donu al la literoj de tiuj vortoj, la valoron kiun ili havas en la ĉi-suba tabelo. Tiu, kiu akiros la pli altan sumon gajnos 10 poentojn.

a-4 b-16 c-22 ĉ-21 d-12 e-3 f-9 g-17 ĝ-24 h-18 ĥ-27 i-2 j-23 k-2 l-15 m-10 n-19 o-1 p-7 r-14 s-8 ŝ-20 t-11 u-5 ŭ-28 v-13 z-26

Limdato : 1959 por la sendo de la solvon al S-ro ROUSSEAU J.A. 64 avenue de Châtillon *PARIS XIVe*

Solvo de la enigmo nº 1

SPERTA MANO NE RESTAS SEN PANO
Sorto Peseto Epoko Ruzo Talero Agato Marno Amuzo Nadlo Okupo Nabo Elipso Rido Ekrano Sfero Tamen Arko Skui Sarki Ermito Nesto Piko Arniko Nukso Opale.

FRANCA ESPERANTO-INSTITUTO

La 22.4.58 F.E.I. posedis	84.623 frankojn
Ĝis la 2. 5. 59 ĝi enspezis	32.290 «
Sume	116.913 «
Dum la sama periodo la elspezoj estis	6.438 «
Do en kaso	110.475 «

F.E.I. disdonis 286 atestojn :
206 atestoj pri Lernado
56 atestoj pri Supera Lernado
22 atestoj pri Kapableco
2 atestoj Pedagogiaj
32, leteroj, el kiuj 15 entenis almenaŭ poŝtmarkon, ricevis respondon.

Notu, ke la elspezoj entenas aĉeton de : Originala Verkaro kaj Infero

Subskribita : TARDIEU
la 2an de majo 1959

Nos soldats d'Algérie. — Ceux-ci ont besoin de distractions : ils demandent surtout de quoi lire. Nous vous engageons tous, soit au titre des groupes, soit à titre individuel, à leur envoyer, sous forme de colis postaux de trois kilos, les livres et revues (même anciennes) que vous ne voulez pas garder.

Nous vous recommandons toutefois de n'envoyer que des documents présentant toutes garanties de moralité et de neutralité.

Pour avoir des adresses de foyers, d'unités ou de militaires isolés, et éventuellement des « Bons d'envois gratuits » vous pouvez vous adresser à l'autorité militaire voisine de votre résidence, ou encore à :

M. ROUGETET, 71 ter, avenue Foch, SAINT-GERMAIN-EN-LAYE (S.-et-O.).

ALVOKO ! BONVOLU INFORMI !

Mi verkas broŝuron pri esperanto por la Freinet-movado, kiu atingos ĉirkaŭ 8.000 lernejojn (do eble 100.000 infanojn). Sed mankas al mi informoj kaj fotoj.

1) Kiu povas doni al mi *precizan* informon pri la jeno : en la jaro 1932 (?) okazis konferenco en Hago kiun partoprenis la tiama franca ministro Cheron kaj angla Snowden (?). Pro miskompreno de unu angla vorto (kiu vorto ?) okazis grava incidento kaj la konferenco fiaskis.

2) Kiu povus doni alian ekzemplon, kiu montrus ke uzo de nacia lingvo en tiaj konferencoj ne estas oportuna ?

3) Kiu povus havigi al mi foton, sur kiu oni vidus francan policiston kun tipa eksterlandano Svedo aŭ alia) ?

4) Kiu foton, kiu montrus barilon ĉe la landlimo ?

5) Kiu foton, kiu montrus nete 2 ŝtatestrojn aŭ diplomatojn kun interpretisto ?

6) Foton, kiu tre vive kaj klare montrus diversnaciajn esperantistojn babilantajn ?

7) Foton de ekspozicio, kie oni bone vidus librojn kaj ĵurnalojn (se eblas kun rigardantoj) ?

8) Foton de bicliklanto aŭ juna skuteristo, kiu iras al kongreso (kun flago verdstela) ?

Bonvolu sendi informojn al *Lentaigne*, 3, av. de la Gaillarde, *Montpellier.*

Kiu ege antaŭdankas.

POR LA LINGVOAMANTOJ...

NIA TRADUKA KONKURSO

Solvo de la teksto n° 17
(F.E. n° 181)

Je ne sais plus quel humoriste a dit : « La vie est vraiment une mauvaise plaisanterie à laquelle personne n'a jamais pu se soustraire qu'une fois mort ». Comme beaucoup de boutades celle-ci est plus sérieuse qu'il ne semble de prime abord. Imaginez donc un habitant d'un astre lointain, quelque indigène de Sirius, quelque Micromégas, qui considérerait cette longue série de crimes honteux et de généreuses folies, ce tissu d'exploits inutiles et de fourberies ratées, cette suite d'actes absurdes et iniques, qu'on appelle l'histoire humaine — et demandez-vous quelle pourrait être son opinion sur cette planète à demi refroidie, sur la surface de laquelle on ne peut admirer les étoiles sans risquer d'attraper un rhume, ni manger une pomme sans risquer d'y trouver un descendant du Serpent originel, ni apprendre l'Esperanto sans risquer de se muer en collectionneur de timbres ou de tomber dans l'abstinence, ni se marier sans risquer d'être... (bien que, somme toute, le mariage soit encore la forme la moins dangereuse de l'amour !) Et pourtant, c'est un fait, que ce spectacle pas très réconfortant ne trouble en rien la plupart de nos contemporains, pas plus qu'il n'a troublé leur aïeux.

Extrait de « Traits d'esprit et d'humour »
« Essais » de G. Waringhien

TRADUKA KOMENTO

Tiu ĉi teksto pri humuro estas simpla, eleganta, facile komprenebla : eĉ ĝi estas ekzemplo de humuro ! Nur en tio ĉi kuŝas ĝia traduka delikateco.

1. — *neniu iam elturniĝis.* —La senco de *elturniĝi* estas ja : *se tirer de... se sortir de...* Sed en franca lingvo oni devas atenti pri la kunteksto : « on ne se tire pas d'une plaisanterie » !

2. — *humuraĵoj.* — Ne ĉiuj spritaĵoj estas humuraĵoj. Pluraj tradukis per « traits d'esprit » : kio ne estas plene ĝusta.

3. — *komplekso.* — La franca vorto *complexe* estas fak-esprimo : ĝi ne taŭgas en la koncerna kunteksto.

4. — *duon-frostinta.* — Kvankam laŭvorta traduko estas « à demi gelée », « à demi glacée », en franca lingvo la kutima esprimo estas « à demi refroidie ».

5. — *abstinemulo.* — Tia esprimo estas pli larĝa ol « anti-alcoolique » ; krome ĝi elspiras certan ironion ; gratulon al S-ino Lavallée, kiu provis esprimi tiun ĉi per la franca dirmaniero « tomber dans... »

6. — *perturbi.* — En la franca « on ne perturbe pas quelqu'un » !

7. — *plimulto.* — La vorto « majorité » havas ĉefe politikan aŭ matematikan koloron.

« La Triopo »

KONKURSAJ POENTOJ

19. — S-ro R. Texier
18. — S-ino H. Lavallée kaj S-ro M. Penot
17. — S-ro J. Fourtier, S-ro So..., S-ro P. Villet
15. — S-ro J. Asquéri, F-inoj D. Bettman kaj M. Reynaud
14. — S-inoj Carrière kaj Vincent
13. — S-roj A. Bourry kaj J. Lenel
12. — S-ro Maigret
11. — S-ro H. Leclercq
10. — S-ro P. Cellier, S-ro J. Salasc
9. — S-ro J. Dumas
8. — Lipharulo kaj S-ino Th. Maucoux

TEKSTO N° 19

La gelegantoj estas invititaj traduki la jenan tekston kaj sendi sian provaĵon ĝis la 30-a de oktobro 1959, al UEF-TK, 34, rue de Chabrol, Paris X^e^.

En moderna granda magazeno...

La ĉefo. — Bonvolu fine jam formeti vian ŝinkobulkon Polikarpo ! Ĉu vi ne rimarkas, ke tiu sinjorino sur la trotuaro rigardas nian montrejon kun granda intereso ? Mi estas certa, ke ŝi tuj envenos.

Polikarpo. — Ne koleru, ĉefo. Mi formanĝas la lastan pecon kaj nun mi estas tute je la dispono de la sinjorino.

La ĉefo. — Ne ! ne ! Ĉi tiun fojon mi okupiĝos mem pri ŝi. Vi ne havis sufiĉe da sukceso kun la klientino, kiu ĵus foriris. Estas netolereble, Polikarpo, ke klientino forlasas nian magazenon, aĉetinte nenion.

Polikarpo. — Sed ŝi deziris kosmetik-aĵon por nigrigi siajn blankajn harojn ; ĉu estas mia kulpo, se ni ne havas tian tinkturon ?

La ĉefo. — Lerta komercisto estus vendinta al ŝi nian faman ciraĵon por ŝuoj. Ĝi ankaŭ perfekte taŭgas por pentri blankajn harojn. Sed nun silentu, jen venas mia klientino. Atentu bone, kiel mi komercos kun ŝi...

El « La Forgesema Klientino »
« La Ĝoja Podio »
de Raymond Schwartz

MIREJO

Karaj Gesamideanoj en la tuta Mondo,

Niaj praavoj, kiuj vivis en 1859, povis legi en la « Provenca Almanako » de tiu epoko, l'anoncon faritan de Roumanille pri la unua eldono de « Mirejo », poemo en provenca lingvo de Frederiko Mistra'.

Efektive la 21 an de Februaro la libro eliris el la presejo de S-ro Seguin en Avinjono.

Kiam li komencis verki « Mirejo'n » en 1851, Mistral, — kiu estis nur 21 jaraĝa, — tute ne havis ideon pri la granda disvastigo, kiun tiu verko estis havonta. Li nur deziris skribi kamparan rakonton, kaj la unua kanto komenciĝis tiel :

« Mi kantas knabinon, kiu, ve ! ne povis havi amindumanton... ».

Sed li tuj komprenis, ke tio estis simpla kaj banala. Certe, la amromano de la junulino estas tute agrabla kaj emociplena, la ampasio de Vincento varmega kaj vira. Tamen tiuj du infanoj ne povas esti apartigitaj de la provenca naturo, kie ili naskiĝis, kie ili kreskadis. Tiun naturon Mistral volas kanti, volas gloregi, volas senmortigi, samtempe kiel la du geamantojn. Pro tio li forstrekis tiujn du unuajn versojn kaj anstataŭis ilin per tiuj ĉi :

« Kantas mi Provencknabinon, dum juneca ŝia amo.

Tra Kraŭo, ĉe l'maro, sur la grenokampoj,

Per Homera glorovojo, prove, volas mi ŝin sekvi ».

Tiu ŝanĝo klarigas al ni, kial « Mirejo » estas poemo de la naiva amo en kadro de mirinda provenca naturo ; maniero tute nova, partoprenante de l'idilio kaj de l'epopeo. Sed tiu poemo ne nur estis verkita « por la gloro de la lando » ; en la dua strofo ni legas :

« Volas mi, ŝi havu gloron... de reĝino ; ŝin karesu... nia lingvo ne ŝatata ».

Jen estas la elkrio de la « provenca patrioto » ; ĝi estas ankaŭ la motivo kiu faris lin poeto : la malestimo pri la patrina, la enlanda, la rasa lingvo. Tiuj tri versoj ankaŭ montras al ni la celon atingeblan : redoni al tiu neŝatata lingvo sian indecon, kaj denove honorigi ĝin. Kaj la strofo tiel finiĝas : « Mi kantas nur por vi, paŝtistoj, masanoj ! » ; tio signifas, ke, ĉar li estis skribanta en lingvo ne ŝatata, forlasita de la kleruloj kaj de la burĝaro, ne konata de la Parizanoj, Mistral atendis nenian helpon de la ĉefurbo. Cent jaroj pasis ! Mirejo ĉiam estas dekkvin-jara, ĉiam freŝa, ĉiam bela, ĉiam amema, ĉiam kompatinda pro ŝia ĉiam bela malfeliĉo.

La poemo preterpasis Arles'on, preterpasis Provencon kaj la tutan landon okcitanan ĝis ĝi konkeris Parizon ! La 21-an de aŭgusto 1861 la Franca Akademio kronis la poemon. En 1863 Mistral iĝis Kavaliro de Honora Legio. En 1904 li ricevis Nobelpremion. Sed la famo tie ne haltis : frue la tuta mondo ekkonis la ĉefverkon de Mistral. Mirejo estis tradukita en 16 lingvojn, inter kiuj ESPERANTO.

Je la fino de la unua jarcento ni do povas aserti, ke la ĉefverko de la « Majana Majstro » estas UNIVERSALA kaj ETERNA. Nun ni rajtas proksimigi Mistral kaj Zamenhof : ambaŭ ili estas poetoj, ambaŭ enpenetritaj el pura idealo de Homa Frateco kaj Universala Feliĉo. Kaj, kiel por kroni tiun similecon, tiu ĉi jaro 1959 estas la centjara datreveno de la unua eldono de Mirejo, kaj ankaŭ de la naskiĝo de Zamenhof. Ni, Provencanoj kaj Esperantistoj, volas en unu sama entuziasmo, en unu sama korinklino, honorigi unu kaj la alian. Vivu Provenclando ! Vivu Esperanto !

H. B.

NI FUNEBRAS

Ni havas la grandan malĝojon sciigi al vi pri la forpaso de S-ro Georges THIERRY, la frato de S-ro Jean THIERRY, Prezidanto de la Pariza Esperanto-Grupo, Komitatano de UEF kaj UEA. Kiel rezerv-leŭtenanto 33-jara, S-ro Georges THIERRY estis revokita al aktivado en Alĝerio. Tie, la 16-an de Majo 1959, la morto trafis lin, dum li plenumis sian devon. Lia vivofero kaj liaj soldataj meritoj akirigis al li altajn distingojn : li estas farita Kavaliro de la Honor-Legio kaj dekorita per la Medalo de la Milita Valoro kun Palmo.

Kamarado ŝatata, ĉefo estimata kaj ekzemplodona li estis por siaj batalkunuloj. En la banko, kie malfermiĝis al li brila kariero, estis rimarkitaj lia elstara personeco kaj profesia valoro ; simpleco kaj afableco signis liajn rilatojn kun liaj subuloj.

Li ne estis membro de nia movado, sed li interesiĝis pri ĝi. Ofte li helpis sian fraton per la konsiloj kaj, en okaza cirkonstanco, li eĉ profitigis al ni sian juran sciencon.

Jean THIERRY ja havis en li veran kunulon, kun kiu li dividis siajn pensojn kaj priparolis ĉiajn entreprenotaĵojn. Ni prezentas al li kaj al S-ino V-ino THIERRY la esprimon de nia simpatio kaj de niaj korsentoj.

P. R.

***

Mi havas la malĝojan privilegion sciigi la morton de nia kara samideano Justin CREBELY. Li forpasis sekve de tiu timinda niaepoka malsano, la kancero. Kiam okazis la funebra ceremonio, multnombra ĉeestantaro akompanis lin ĝis lia lasta restadejo. Kvankam oni antaŭvidis tiun nepran finon, mi ja esperis havi almenaŭ la tempon revidi lin ; efektive mi estis vizitonta lin la morgaŭon de lia enterigo...

La Tulonaj Esperantistoj komisiis min por publikigi la kondolencojn de la grupo.

Lucien AMAT.

APLIKADO DE ESPERANTO SUR LA TURISMA KAMPO

En la Jubilea Zamenhofa Jaro estas la devo de ĉiu esperantisto demandi sin, ĉu li ekspluatas ĉiujn eblecojn propagandi la Internacian Lingvon en la kutima vivo. Tro ofte oni asimilas la vorton propagando kun tiu de kursopreparo. Efektive, antaŭ la aŭtuno, tradicie pliintensiĝas la loka informlaboro pri Esperanto. Bedaŭrinde, por multaj el ni ne estas klara la nocio pri konstanta diskonigo de la I. L. pere de praktika aplikado, kaj tiu antaŭkursa kampanjo estas la sola efektive okazanta.

Ankoraŭ pli utila ol prelegi pri ĝi estas montri la avantaĝojn de Esperanto, klopodante por enkonduki tiun en la ĉiutagan vivon.

Hodiaŭ mi volas ekzameni unu flankon de la problemo, la kunlaboradon de la Esperanto-Movado kun la Turismaj Oficejoj.

La unua kondiĉo estas, ke la Esperanto-Klubo membriĝu ĉe la T.-O., se la planata agado devas okazi en la urbo de ambaŭ. Se ne, ne necesas, ĉar fakte ankaŭ izola sindonema esperantisto povas plenumi la programon, kiun mi nun proponos al vi, almenaŭ laŭ la kondiĉoj regantaj en Francujo.

La unua periodo estas prepara. Zorge listigu alilandajn T.-O. kiuj jam eldonis Esperanto-prospektojn (Mi aparte rekomendas Amsterdam, Groningen, Antwerpen, Gent, Hamburg, Stuttgart, Malmö, Parma, Frederikstad, København, San Diego, Wörgl, Warszawa, Olomouc, Szeged, Balkanturist (*). Aliflanke listigu la lokojn de via regiono pleje interesajn laŭ turisma vidpunkto.

Nun iom post iom skribu al la alilandaj T.-O. petante, ke ili bonvolu sendi dokumentadon en Esperanto pri sia urbo al la T.-O. de via regiono. Tiel vi helpos al la esperantistoj, kiuj eldonigis tiujn prospektojn, ĉar la fremda T.-O. ĝojos, ke ili estos amase petataj. Vi utilos efektive al la diskonigo de la turismaj belaĵoj de tiu urbo ĉefe se vi sukcesos ĉe la vialanda T.-O. elmontrigi la prospekton en taŭga loko, post interveno.

Samtempe pruvante la fakton, ke alilandaj T.-O. uzas Esperanton, vi preparos la terenon por posta eventuala eldono de Esperanto-prospektoj ankaŭ en via regiono, por kiu vi nepre klopodu. Almenaŭ se tion vi ne sukcesos atingi, eble la T.-O. konsentos aldoni Esperantan tradukon al nacilingva faldfolio, aŭ eĉ nur adreson de loka Esperanto-delegito.

Klopodu ankaŭ, por ke tiu adreso aperu meze de alilandaj Esperantaj kolorprospektoj turismaj en la afiŝpaneloj de la T.-O. ; kun teksto dulingva : Esperant-lingva bonvenigant a eksterlandanojn kaj nacilingva alvokanta por lernado de la Internacia Lingvo.

Ankaŭ klopodu, por ke listo de la publikaj entreprenoj kaj hoteloj, kie iel Esperanto estas uzata, estu havebla en la Urba T.-O. kaj eĉ afiŝe sciigata. Ekz faru liston de hoteloj, kie Esperanto-menuo estas havebla. Kompreneble klopodu por ke ĝi estu kiel eble plej longa. Se vi sukcesas atingi tion, aliflanke, propagandante al hoteloj, vi menciu ke ilia entrepreno estos aparte menciata en la Urba T.-O. ; kio nepre estas reklamo. Cetere la propagandon sur komerca tereno mi ekzamenos en venonta artikolo.

En malgrandaj lokoj fine, kie T.-O. estas samtempe organiza komitato de multaj aferoj, konvinkema esperantisto eĉ sukcesos, ke en la T.-O. en bona loko estu videblaj kaj preneblaj de la vizitantoj informaj dokumentoj pri Esperanto, ekz. « La 70 jaroj de la Internacia Lingvo » de CED.

Fine ĉie, kie la ebleco prezentiĝas, elektu Turisman Fakdelegiton de UEA, kiu senĉese kunlaboru kun la Turismaj Oficejoj, ĉar estos des pli facila ricevi avantaĝojn por nia movado, se ni mem montriĝos utilaj. La sperto jam pruvis tion sur aliaj terenoj, la kunlaborado de UEA kaj UNESKO ekzemple.

En tiu ĉi jaro pli ol iam estus necesa, ke ĉiu esperantisto, kiu havas interesajn ideojn pri propagando, nepre ilin apliku sed ankaŭ komuniku al nia gazetaro por imitado aliloke. Tiu ĉi artikolo celas verkigi aliajn !

Roger IMBERT

Noto. — Por skribi al T. O., ĝenerale sufiĉas la indiko Turism. Oficejo kaj la urbonomo, Balkanturist : Sofia, Bulgario.

« Serĉas miajn korespondantojn de jaroj 1932-37 : Robert Fauchereau, Andrée Meyer kaj aliaj »

Mia adreso : A.J. Teslenko,
Poste Restante, MOSCOU D. 47 U.R.S.S.

Mallonge.

La esperanta revuo « BULGARA FILMO » dediĉis tutan numeron al la Bulgara-germana belarta filmo « Steloj », premiita ĉe la lasta festivalo de Cannes (Francio).

NOTO DE LA REDAKCIO

Pro diversaj malfacilaĵoj, postkongresaj, ni devis prokrasti la aperon de nia gazeto. Ni petas niajn legantojn bonvoli senkulpigi nin pro tio. La venonta numero baldaŭ aperos.

KIAJ INTERNACIAJ VOJAĜOJ ESTAS ORGANIZENDAJ DE NIA MOVADO ?

I) Kvankam la problemo de internaciaj vojaĝoj estis jam multfoje kontentige solvita de niaj organizoj, mi kuraĝas atentigi la agemajn esperantistojn pri diversaj aspektoj de tiu demando, pli kaj pli grava por ni pro la senĉesa evoluado de la moderna mondo kaj pro la rapida intensigo de la internacia trafiko, kiu nun koncernas ĉiam pli vastajn popolamasojn.

Bona amiko lastatempe diris al mi : « Multaj personoj, kiuj vojaĝas eksterlanden, ne interesiĝas pri Esperanto, ĉar nun la servoj de la turismaj agentejoj perfekte funkcias kaj la klientoj sen malfacilaĵoj vizitas la aliajn landojn ».

Mia amiko parte pravis : La personoj, kiuj deziras simple viziti la belajn urbojn kaj monumentojn de, ekz-e, Hispanio aŭ Italio, en bonaj materiaj kondiĉoj, nur bezonas sin konfidi al unu el la seriozaj turismaj agentejoj, kiuj nun abundas. Sed mi opinias, ke la rolo de nia movado absolute ne devas konsisti je blinda kopiado, pli malpli sukcesa, de la turismagenteja agado (La kongreskaravanoj cetere estas speciala kazo).

Laŭ mi, nia agado povus estonte disvolviĝi en 3 direktojn : la kulturaj vojaĝoj, la vojaĝoj por gejunuloj, la fakaj studvojaĝoj.

Estas tuj notinde, ke la Esperanto-Movado disponas pri valoraj atutoj : mond-skala strukturo kaj la delegita reto de UEA.

II) Kulturaj vojaĝoj (aŭ renkontoj).

Se, ekz-e, eksterlandano vizitas iun ajn landon, danke la servojn de vojaĝa agentejo, li sendube vizitas la plej belajn monumentojn, vidas paradizajn pejzaĝojn, tranoktas kaj manĝas en komfortaj hoteloj ; sed la lingva baro, la manko de personaj kontaktoj, permesas al li nur ege supraĵe ekkoni la vivon de la koncerna popolo, kies landon li vizitas. Li ne amikiĝas al la tieaj homoj, li nenion ekscias pri la sociaj, ekonomiaj, politikaj faktoj kaj eĉ riskas, pro malgrandaj travivitaj okazintaĵoj, konservi tute falsajn impresojn.

Dume la Esperantistaro, danke siajn grupojn, sian komunan lingvon, povas (almenaŭ relative) facile antaŭvidi organizon de vere kulturaj vojaĝoj, kiuj kontribuos al la konstruo de pli komprenema kaj frata mondo. Tiaj vojaĝoj sukcesas, se ili permesas al la partoprenantoj, krom la turisma parto, ekkoni ankaŭ la ĉefajn aktualajn problemojn, la plej originalajn realiĝojn de la vizitita lando, se tiuj partoprenantoj povas ne nur interrilati rekte kun la landanoj el tre diversaj sociaj klasoj, sed ankaŭ aŭskulti kaj intervjui helpe de Esperantaj tradukistoj, personojn, kiuj unuarange respondecas en la multflankaj aktivaĵoj de la lando.

Mi substrekas, ke tiaj vojaĝoj postulas ioman intelektan preparadon por almenaŭ grandlinie ekkoni la ĉefajn trajtojn de la vizitota lando.

Jen tasko por organizantoj, kiuj konsilu laŭbezone kaj liveru la necesan dokumentaron. Mi aldonas, ke tiuj vojaĝoj NENIUKAZE aspektu kiel « luksaj vojaĝoj », sed nepre estu organizitaj laŭ la normoj de « popolturismo » koncerne la kostojn.

III) Porjunularaj vojaĝoj.

Almenaŭ en multaj Eŭropaj landoj la internaciaj vojaĝoj, la kongresoj kaj junularrenkontiĝoj alprenas vere rutinan aspekton kaj koncernas dekmilojn da individuoj. Se nia movado volas prosperi, neeblas malatenti tiun modernan fenomenon kaj necesas agi konsekvence. La porjunulaj vojaĝoj povus esti organizitaj, kiel la « kulturaj vojaĝoj » por plenkreskuloj, sed resti ĉiam atingeblaj pro sistema uzado de tendumejoj, komunaj dormejoj kaj junulargastejoj ; ĉar ofte la monujo de studentoj kaj junaj laboristoj ne multon entenas...

IV) Fakaj studvojaĝoj.

Bedaŭrinde la ankoraŭ tro malgranda nombro de la esperantistoj ne tuj ebligas vastan utiligon de studvojaĝoj, strudrenkontoj por fakuloj, samprofesiuloj aŭ anoj de sama movado, sindikato aŭ kooperativo, k. s. Tamen tiu vere interesa agado povus esti certagrade efektivigita per la helpo de almenaŭ kelkaj esperantistoj, funkciantaj kiel interpretistoj kaj kunlaborantoj kun la lokaj samideanoj. UNESKO ekzemple jam organizas studvojaĝojn por laboristoj kaj povus eble interesiĝi pri tio.

Aliflanke por kreo de esperantista *etoso*, evidente necesus *internacia* partoprenantaro ; samtempe oni havus sufiĉe da interesitoj kaj la uzo de Esperanto aperus kiel tute normala.

Mi estas persvadita, ke la organizo de tiaj vojaĝoj efike altiros kaj ligos al nia movado seriozajn kaj klerajn homojn, kiujn nia propagando ĝis nun ne tuŝis. Tiel oni direktiĝus en novan vojon, celante la kreon de Esperantogrupoj en la uzinoj, inter la studentoj, en grandaj publikaj servoj kaj administracioj. Ni devus pli mullte interesiĝi pri tiu grava punkto kaj havi antaŭ la okuloj la laboron jam faritan de la fervojista asocio, de la Esperanto-grupo ĉe « Télémécanique », ĉe la uzino Renault en Le Mans, kaj eble aliloke.

André FRANGEUL (Angers).

NOTRE SERVICE DE LIBRAIRIE (EXTRAITS)

ETUDE et ENSEIGNEMENT

A.B.C. (pour ceux qui aiment les lettres), de Waringhien	150
A.B.C. (Manuel pour les Enfants)	75
Esperanto-Manuel, de Chavet et Warnier	500
Manuel d'Etude, de Jean Couteaux, plus corrigé.	450
L'Esperanto Facile, de F. Gaume	300
Ni parolu en Esperanto, de A. Ribot	400
Manuel d'Initiation, de Thaillet	150
Programme des Examens	25

DICTIONNAIRES, LEXIQUES et VOCABULAIRES

Grand Dictionnaire Esperanto-Français (Waringhien) relié très solidement	2.830
Dictionnaire Etymologique en 9 langues (Bastien)	1.000
Dictionnre Français-Esperanto (Grosjean-Maupin).	810
Supplément au précédent	355
Vocabulaire de poche (Bastien)	220
Lexique Esperanto-Français (NOVA) de R. Léger.	540
Les Mots Esperanto groupés d'après le sens (Bobin)	100
Vocabulaire et Grammaire sur feuille	10
Plena Vortaro de Esperanto (SAT), 4a eldono ..	1.250
Scienca kaj Teĥnika terminaro (Haferkorn)	1.700
Militista vortareto	120

LITTERATURE, PHILOSOPHIE, SCIENCE

Abismo (originala romano de Jean Forge)	315
Abkar (romano pri la babilona epoko) bindita ..	500
La Alaska Stafeto - Kaptitoj de la Glacirokoj ...	420
La Alia Pasinteco (Bulthuis/Isbrucker)	700
La Amo en la Jaro Dekmil (Ignotus/Berenguer) ..	525
Anstataŭa Edzino (Maxwell/Sampson) bindita ...	420
Barbro kaj Eriko (Schneider kaj Carlsson)	75
Brulanta Sekreto (Stefan Zweg/Chwerin) Epoko 9.	330
Carlo Bourlet (biografio)	50
Colomba (Proper Mérimée/Beau) Epoko 6	165
Doktoro Dorner (H.L. Eggerup)	560
Esperanto Legolibro (Elio Migliorini)	375
Fabiola (Wiseman/Ramo/Robert)	630
La Firmao de la Kato kiu Pilkludas (Balzac) ...	100
Jozefo (Applebaum)	560
La Forto de l'Vero (Adi)	330
Gaja Leganto per Esperanto (P.E. Schwerin)	85
La Goja Podio (Raymond Schwartz) broŝurita ..	300
Hebreaj Rakontoj (Aleĥem/Mučnik)	100
La Hundo Kruso (Ballantyne/Inman)	210
Infanoj en Torento (Stellan Engholm). I-II	560
Invito al Ĉielo (J.D. Sayers)	630
Johano kaj Silvio, kun Esperant-Angla vortareto.	80
Poemoj de Omar Kajam (Waringhien)	250
La Karnavalo kaj la Somnambulino (Immermann/Wohltat). Epoko II	330
Kiso de la Reĝino (Najivin/Staritsky). Epoko 10.	330
Kredu min Sinjorino ! (C. Rossetti), bindita	780
Misteroj de l'Vivo (Bogh-Hogsted/Graversen)	350
La Mondon al Ni ! (E. Kilian)	150
Morto de Trajno (Crofts/Stuttard), bindita	750
La Naiveco de Pastro Brown (Chesterton) bind.	420
La Stranga Butiko (Schwartz)	250
La Goja Podio (Schwartz)	400
La Normandaj Rakontoj (Maupassant/Dupuis), lukse bindita	1.680
Taglibro de Anne Franck (trad. Degenkamp)	1.075
La Bapto de Caro Vladimir (Havliček)	1.000
La Infana Raso (W. Auld)	1.000
Eseoj (Waringhien)	1.000
Esperanta Antologio (W. Auld) broŝ. 1.800 ; bind.	2.100
Novaj Esperanto Historietoj (Diversaj Aŭtoroj)	250
Palaco de Danĝero (pri S-ino de Pompadour) ..	490
Sonĝe sub Pomarbo (Baghy)	1.000
Premiaj Romanetoj (konkursintoj)	80
Princino de Marso (Burroughs/Sturmer) Epoko 5.	170
La Princo kaj Betty (Wodehouse/Badash) Ep. 3..	170
Saltego trans Jarmiloj (Jean Forge)	315
Sep Vangofrapoj (Aszlanyi/Spierer). Epoko 7....	330
La Sonĝo de Makaro (Kolorenko/Sidlovskaja) ..	60
La Tempo-Maŝino (H.G. Welles/Amos) Epoko 4 ..	170
Undino (Schreiner/Andrew), bindita	450
Universala Legolibro (Fricke)	175
Victoria (Knut Hamson/Olav Rygg)	210
La Virineto en Bluo (Mason Stuttard). Epoko 8 ..	330
La Vojo Returne (E.M. Remarque/J.F. Berger) ..	420
La Esperanto Klubo (Malmgren)	110
La Esperanto-Movado (Stop-Bowitz kaj Isbrucker)	280
Historio de la Lingvo Esperanto (E. Privat). I-II.	700
Sinjoro Tadeo (Mickiewicz), bindita	850
Vivo de Zamenhof (E. Privat)	450
Leteroj de L.L. Zamenhof (G. Waringhien) I-II po	950
Originalo Verkaro de Zamenhof (lukse bindita)..	1.575
Internacia Lingvo (Ivo Lapenna)	800
Per kio ni amuzu nin ? (Rosenberg-Malmgren) ..	110
« Esperanto » (binditaj kolektoj 1952 aŭ 1953) po..	500
L'Esperanto cet Inconnu (André Ribot)	125
Maximes de La Rochefoucauld (texte bilingue) ..	200
Aŭstralio-Lando kaj Popolo (ilustrita)	350
Ekspedicio « Kon-Tiki » (Heyerdahl-Brynildsen) lukse bindita	1.850
Guide de Paris en Esperanto (illustré)	250
Pola Folkloro kaj Popolkanto (Grenkamp)	200
Polusaj Glacioj sub Noktomeza Suno (illustré) ..	150
Arto... fariĝi centjara	280
Arboj de la Arbaro kaj Kampo (Booth), illustré ..	85
La Vivo de la Plantoj (P. Neergard)	1.120
Atakoj kontraŭ Gardenplantoj (P. Neergard) ..	1.540
Komercaj Leteroj (Pruissen)	165
Pri Bredado de Abeloj (Andersen/Nederland) ..	385
Somera Universitato Malmö 1948	250
La Floroj de l'Malbono (trad. Waringhien)	1.340
Kontralte (Marjorie Boulton)	1.000
Fabloj de la Fontaine (Lucien Thévenin)	200
Antonio kaj Kleopatro (Shakespeare/Andrew) ..	210
Georgo Dandin (Molière/Zamenhof)	265
Ifigenio en Taŭrido (Gœthe/Zamenhof)	430
La Revizoro (Gogol/Zamenhof)	430
Romeo kaj Julieto (Shakespeare/Andrew)	210
Maksimoj (La Rochefoucauld)	200
Les Héros Existentialistes dans l'œuvre littéraire de J.-P. Sartre (texte bilingue) Colette Llech-Walter	100
Retoriko (Lapenna), bindita	1.540
Aktualaj Problemoj de la nuntempa internacia Vivo (Lapenna), bindita	720
La Internacia Lingvo (Lapenna), bindita	800
Vojaĝo al Kazohinio (Szathmari)	1.000

Frais d'expédition et de poste : 20 %

jusqu'à 1.000 fr. : 15 % jusqu'à 2.000
et 10 % au-dessus.

U.E.F., 34, Rue de Chabrol, PARIS Xe
C.C.P. 855.35 PARIS.

N.B. La membroj de U.E.A. bonvolu konsulti la Jarlibron, ĉar ili povas mendi pere de U.E.F. ĉiun indikitan verkon.

Langres. — Imprimerie Moderne

Le Gérant : J. GUILLAUME